

Krónika

1925

Bevezetésül Szencről, iskoláiról.

Szenc község régi eredetű, már 1276-ban szerepel villa Zemch néven; később Szempc, - Szencz-nek is hívták, németül Wartbergnek.

A község Bratislava, - Pozsonytól 24 km-nyire kelet felé, a bratislava – trnavai országúton fekszik és a XV. nagyzsupába, az előtt Pozsony vármegyébe tartozik. A jobbágyság felszabadítása előtt különböző földesuraknak képezte tulajdonát. Eltekintve attól, hogy a XIII. században a lakósok Pozsony várának Németországból ide telepített hospesei (vendégei) voltak, a XV. században a Rozgonyiaké, (1450-ben kelt oklevél Rozgonyi György város kapitányát nevezi tulajdonosnak), a XVI. században Báthoriaké, (az 1553.-ki porta-összeírás szerint Báthori Andrásnak volt itt 32 portája, ugyanakkor Székely Magdolna is földesúri joggal rendelkezett.), a XVII. században Thurzóké

(Székely Magdolna második férje Thurzó Elek volt. 1633-ban Thurzó Mihály renováltatta a templom belsejét.) A XVIII. – XIX. században az Eszterháziaké (kiknek cseklési ága majorátusi jogon bírta Szencet.)

Szenc mostani lakóinak elődei minden bizonnyal magyarok voltak, azelőtt németek is laktak itt, hiszen az 1276-ban említett hospesek német telepesek voltak. A Duna két oldala különben a hadak útja volt és ennek folytán lakószáma még nemzetiségükre nézve is változott. A XV. századból fennmaradt oklevélből is kitűnik, hogy német nyelvűek voltak a lakók, akik azonban a XVI. század első felében teljesen kivésztek, miután I. Ferdinánd király idejében az ő segítségére küldött spanyol segédhadak a vidéken több községet, köztük Szencet is felégették és teljesen elpusztították.

Báthori András az akkori kor szokása szerint más uradalmaiból telepített ide jobbágyakat és pedig az akkor a törökök elől menekülő kunsági magyarokat 1621-ben. Buignoi Károly generális csapatai ismét elpusztították Szencet 98 más Thurzó – féle faluval. Szenc község magyar jellegét egészen a legújabb időkig fenntartotta, mert habár tót nemzetiségűek is telepedtek ide, azok rövidesen a többséghez hasonultak, úgy, hogy most is az őslakóság magyar.

Szenc lakóságának számát illetőleg következő

adatokat örökítjük meg. 1715-ben a kath. lakosok száma 920; 1731-ben Boldogfalva és Réte községek lakóival együtt 1387; 1756-ban kath. 1282, zsidó 12 volt, protestáns egy sem; 1781-ben kath. 1621 (ebből az árvaházban lakott 208.) zsidó 15, prot. 3; 1811-ben kath. 1596, prot. 14, zsidó 45; 1852-ben kath. 1992, prot. 41, zsidó 143; az 1900 évi népszámlálás adatai szerint az összlakóság kitett 3552 lelket, kik közül 103 protestáns és 414 zsidó kivételével katolikusok; végre a legújabb nem egészen exakt statisztikai adatok 4760 lakos mellett 4136 katolikusról 201 protestánsról, 423 zsidóról adnak számot és a lakosok közül 3664 volna magyar, míg 937 szlovák és 159 más.

A község területén a Molnár Albert utcában, Köztársaság -, Kis -, Barát -, Bognár -, Vásártér -, Pincesor -, Iparosteleg -, Vasutasteleg utcákban összesen 500 ház; köztük 13 emeletes ház van. A község határa összesen 8015 kat. hold, abból 2000 kath. hold erdő; a szántók nagyrészt lapályos földön terülnek el és kivére a határ déli részét, mely mély kavics altalajréteggel bír, közepminőségű kötött föld; szőlő területén amely körülbelül 650 kath. hold és amely az ottani dülök elnevezéséből (pl. Altenberg, Jugendberg – Vogelsang) következtetve még a XIII. – XIV. századbéli német gyarmatosok idejéből fordított szőlőművelésre, sok gyümölcsfával is találkozunk.

Az azelőtt jómódú nép jelenleg a birtokok túlaprózása és a kisipart elnyomó gyáripár túltengése következtében és különösen a jelenleg uralkodó munkanélküliség folytán elszegényedett és erkölcsi tekintetben sem dicsérhető oly mértékben, mint azt az 1896.-iki emlékirat írója tehette.

Szenc község annak dacára, hogy jobbágyközség volt, nem lehetett teljesen jelentéktelen, amit abból lehet következtetni, hogy több ízben voltak itt megyegyűlések. A közigazgatás rendezése alkalmával járási székhellyé lett, amely minőségét egészen 1924-ig megtartotta. E tekintetben megemlítendő, hogy különösen a XVII. században több szenci plébános egyházi méltóságot viselt, sőt kettő, ha nem is közvetlenül Magyarország első püspöki székébe került, az ország hercegprímása lett.

Népművelődési szempontból a multat illetőleg a következőket emelhetjük ki.

Mária Terézia királynő itt 1763-ban egy nemesi konviktust alapított, amelyben 20 magyarországi, már bölcséletet tanult nemes ifjú nyert további kiképzést, az úgynevezett triviális iskola tantárgyaiban. Különösen megemlítendő, hogy ebben az intézetben tanították magyar földön először a gazdasági tárgyakat (oekonomiát is). Az intézet tanáraiul a királynő a piarista rend l.atyáit rendelte. Az intézet, mely a templom közelében, ma Kis-stiftnek nevezett épületben, akkor emeletes házban volt elhelyezve, nemsokáig állt fenn, mert az 1776 május 1-én

dühöngött tűzvész martalékává lett épületet a királynő többé nem építtette föl; a tanítványok és tanárok, az utóbbiak nagyrészt Tatára elszéledtek; később a királynő kedvelt kancellárjának Eszterházy Ferenc grófnak ajándékozta az épületet, aki az emeletet lebontatván, magtárul és cselédházakul használta.

Ugyancsak Szencen volt egy nagy árvaház is, szintén Mária Terézia királynő alapítása, a most Nagy-stiftnek nevezett épületben. Ezen árvaház Tallósról került Szencre; mint sokkal egészségesebb vidékre. Volt külön kápolnája, amelynek lelkésze az árvaház lakói felett plébániai jogokat gyakorolt. Ezen intézet piaristák kezében volt, kik mellett azonban világi tanerőket is találunk, így 1782-ben ezen intézetben az oekonomiát (gazdaságtan) Jurin Pál, ugyanazt Frenzl István kapitány tanította, míg a geometria tanára Scherzinger János volt. Az intézet tanítási nyelve nem magyar, hanem német volt és az elméleti tárgyak mellett a fiúk katonai gyakorlatokat végeztek. Az elért igen bámulatos eredményeket dicséri Korabinszky Mátyás, aki 1786-ban megjelent „Geogr. hist. und Produkten Lexikon von Ungarn” című könyvében lelkesen írja le mint szemtanu az 1782 ápr. 23-án gr. Balassa királyi kurátor jelenlétében megtartott ünnepélyes vizsgát és előadásokat. Hogy mikor szünt meg ezen árvaház, arra nézve adatot nem találtunk.

Természetes, hogy ha felsőbb intézetekkel dicsekedhetett Szenc községe, úgy elemi iskolájának is kellett lennie; volt is már a XVII. század végén rk. iskolája, mert az

1687. évi plébániai vizitációban Verebélyi János iskolamester neve szerepel. Ez a kath. iskola most is fenn áll és pedig hét tanítóval; van azonkívül a községben 1885. év óta egy két osztályú zsidó iskola, 1919 óta ugyancsak két tantermű állami szlovák nyelvű iskola, továbbá 1923-ban felállított s azóta 3 osztályúvá fejlesztett szintén szlovák nyelvű állami polgári iskola. A rk. iskolának története az iskolaépület körül támadt nehézségek miatt viszontagságos. Már 1687-ben azt jegyzi meg a kanonika vizitáció, hogy az iskola romokban hever és a bíró utasítást kapott, hogy ezt helyre állítsa. 1782. évi vizitáció közli, hogy az iskolaépület jó anyagból van egy iskola szobával és szoba, konyha, kamrából álló tanítói lakással bír. Hogy hol volt ez az épület, azt az 1811. évi vizitáció sem árulja el, mely azt mondja, hogy az iskola jó anyagból készült, de javításra szorul. Lehet azonban, hogy ekkor már az úgynevezett Kis-stiftben volt az iskola, amint a hagyomány tartja. Igazolva azonban csak 1847.-es vizitáció által van, amely szerint iskolaépület nincs, azonban a földesuraság azon épületet, melyben egykor a piaristáknak volt négy grammatikai iskolája, engedte át a gyermekek oktatására. 1852-ben a község utasítva lett, hogy új iskolát építsen, amelyre már gyűjtés is történt és pedig 1838-tól kezdődőleg. A község liberális elemei felhasználták ezt a rendezetlen állapotot, hogy sem iskolaépület nincsen és hogy a fejlesztés is, melyet a tanügyi hatóság követelt áldozatokkal jár, meglepetésszerűen előállottak a községi

iskola eszméjével, mint amelynek támogatására államsegélyt is remélhetnek és Bartal kir. tanfelügyelő vezetése alatt rávették a községbelieket, hogy kath. iskolájukat elközösítsék. 1872-ben kimondván a községi iskola létesítését négy tanteremmel. Azonban a katolikusok csakhamar észrevették és belátták a veszélyt, amely kath. meggyőződésüket fenyegette. Ellenszenvvel viseltettek a községi iskola iránt, gyermekeiket kivonták onnan, amit anyival inkább tehettek, mert Gönczy Mihály kántortanítót a község továbbra is kénytelen volt fizetni, ki a tanítást tovább folytatta először 6 gyermekkel, majd az iskolások száma 100-ra növekedett, igaz, hogy ezeknek nem volt kellő elhelyezésük, az iskolahelyiségül Gönczy pincelakása szolgált, de a községi iskolának sem volt rendes helye, az is vándorolt mert a Kis-stiftből, már 1876-ban kitétte a tulajdonos gróf. A kath. iskola mellett buzgólkodók munkája megérlelte azt a határozatot, amellyel 1884 okt. 5-én a község lakossága kimondta azt a kívánságát, hogy a községi iskola beszüntetésével kath. iskola állíttassék, illetve a meglevő kath. iskola fejlesztessék és iskola épület legyen emelve. A közhangulat nyomása alatt maga a képviselő testület is kimondta 1844. év november 17-én tartott gyűlésében, hogy a községi iskolát felekezetivé változtatja át. Tulajdonképen amint a kath. iskoláért buzgólkodó Csizmazia Mihály helyesen megjegyezte egy leírásában: a községi iskola létesítésére nem is került volna sor, ha a kath. közönség

különösen annak lelkipásztora jogából nem engedett volna, mert hiszen Szenc község már ősrégi gyakorlat szerint kötelezve volt kath. iskolája fenntartására, amint még most is a kántortanítói állást a község tartja fenn. A határozat megvolt, de annak keresztülvitele nem ment oly könnyen. Az iskolaszék még csak 1888 aug. 12-én szervezte meg kántortanítói állomás mellé a három tanítói állást, amelyre meghívta Ritter Mátyást és Munka Istvánt, majd 1889-ben Pintér Jánost a községi iskolától. Az iskolaépület céljaira gr. Eszterházy Antal a plébániához közel levő épületet engedte át, amely a kath. hitközség tulajdona lett és 1888 nyarán 6650 K. forint költséggel alakították át. Ezen összegből 1000 ft-ot Simor János hercegprímás, 1000 ft-ot Lencsés Sándor, 50 ft-ot Kisfaludy Zsigmond adott, ez összegeken kívül a téglát és cserepet gr. Eszterházy Antal adta.

Miután idővel a négy tanterem kicsinynek bizonyult, az iskolaszék 1907-ben az 5. tanítói állomást szervezte és toldalék épülettel, egy tanteremmel bővítette iskoláját. Ezen terem építése 6544 K-ba került.

1911-ben újból bővíteni kellett az iskolát, az iskolaszék meg is szervezte a 6. és 7. tanítói állást és 1912. jún. 30-iki gyűlésében két tanteremnek az építését határozta el. Még a két tanteremnek elkészülte előtt a Kis-stiftben ideiglenesen kapott helyiségekben megnyitotta a két osztályt.

Az új iskola számára az uradalomtól a Rákóczy jelenleg a Köztársaság utca 12. számú háza lett 13148 K-ért megszerezve és egy két tantermes iskola emelve, amely a

hitközségnek 12.891 K-ba került. Nagy segítségére volt ezen építésnek néhai özv. Csizmazia Lipótné szül. Szabó Franciskának, a szenci templom jótevőjének 10.000 K-ás hagyománya.

Az új iskola 1914-ben készült el, de használatba nem lett véve, mert akkor tört ki a rettenetes világháború, amelyben a rk. iskola két tanítója, névszerint Nagy János és Ritter Antal is bevonultak és csak 1920-ban tértek vissza az orosz fogságból.

1918-ban a kir. tanfelügyelő Preiner Kálmán állami tanítót rendelt iskolánkhoz szolgálattételre, aki egyik osztályt az új iskolában oktatta.

Az államfordulat után új iskolánk tantermeit az újonnan felállított állami iskola részére foglalta le a hatóság és még ezideig tantermeiket nem kaptuk vissza, úgyhogy a 7 osztályt az 5 régi tanteremben változó rendszerrel vagyunk kénytelenek oktatni.

Az államfordulat a tanítók személyére nézve is majdnem végzetessé vált, mert otthon levő tanítóinkat az állami hatóság 1919 július 31.-ével elbocsátotta és helyükbe Csehországból másokat nevezett ki azon oknál fogva, hogy nem értik a lakosság nyelvét, csak a hitközség ismételt kérésére helyezték 1919. októberében vissza, úgy, hogy október 14-én megkezdheték újra a tanítást, miután az előző tanévet, mint magyar oktatású iskola már 1919 május 3-án voltak kénytelenek befejezni.

Az iskola tanítói közül a régebbi időből következő neveket sikerült megtudni. 1687-ben Verebélyi János volt az iskola mester. 1701-ben Hervay György, 1731-ben Lendvay

Boldizsár, 1756-ban Tepper Ferenc, 1811-ben Nagyvendégi István, aki után 1828-ban Paulovics István következett, de itt csak három évig működött és Utasi János rövid szereplése után 1836-ban Kisfaludy István lett a kántortanító, akit jó tanító és igen jó énekesnek tart a hagyomány. 1866. május 5-én bekövetkezett halála után Gönczy Mihály lett [Egyházkarcsáról megválasztva, ki viszontagságos élet után Munka Istvánban nyert utódot. Gönczy Mihály kántortanító idejére esik a községi iskola szereplése, a kath. iskola újjászervezése és iskolaépület állítása.](#)

[Az 1888-ban a községi iskolától a kath. iskolához igazgató tanítónak, majd 1896-ban kántornak megválasztott Munka Istvánt, mint igen jó tanítót ismerte a község. 1900 szept. 5-én felcserélte állását a helyébe megválasztott Ritter Mátyás tanítóval és még egy évig mint tanító működött. Meghalt 1902. szept. 29-én.](#)

[A szintén a községi iskolától átvett Pintér János iskolánknál működött egészen 1911. december 2-án bekövetkezett haláláig.](#)

[1901. szeptemberében lett iskolánkhöz megválasztva Klausz János és itt működött 1923. október 11-én bekövetkezett haláláig, betegeskedése folytán sokszor lett szükség helyettesítésre. Helyettesként működtek Nagy Károly, Dicskó Margit, Heringes Lajos, többiben Poor György, Sipeky Mária, Fürstszeller Erzsébet és Horváth Izabella.](#)

[Iskolánknál működött Székely Margit, kit 1912 nov. 3-án választott meg az iskolaszék és aki 1923 március 1-ével ment nyugdíjba.](#)

[Ugyancsak itt működött az 1913 október 31-én megválasztott](#)

Horváth Teréz, aki azonban 1920 elején lemondás nélkül távozott, mivelhogy a hűségi fogadalom le nem tévése miatt államsegélyét a hatóság beszüntette.

Jelenleg a következők működnek iskolánknál: Ritter Máttyás született Szencen 1866 február 10-én. A pozsonyi reál iskola alsó osztályainak elvégzése után a modori áll. tanítóképzőben végezte tanulmányait, ott tett tanképesítőt is. 1886-ban a szenci közs. iskolához, majd 1888-ban a rk. iskolához nyert meghívást. 1900-ban kántortanító lett s az iskola igazgató tanítója.

Nagy István szül. Szencen 1876. nov. 3-án, iskoláit Modorban végezte, ugyanott képesítőt, 1896 aug. 29-én választották szenci tanítóvá.

Nagy János szül. Szencen 1884. dec.19-én, szintén Modorban szerzett oklevelet és első állomása Hont-kemence, ahonnan 1907. dec.12-én az újonnan szervezett állomásra lett megválasztva; a világháborúban 1915.-ben elfogták az oroszok és a fogságból, melyet a szibériai Berezovkán töltött, 1920. júliusában jött haza.

Ritter Antal szül. Szencen 1889 júl. 13-án, iskoláit Nagyszombatban, Pozsonyban, Modorban végezte s az oklevél megszerzése után Zoncon lett tanító, nálunk 1911. december 6. óta tanít. A világháborúban Nagy Jánossal egyszerre lett fogoly és csak 1920 októberében jött vissza.

Sipeky Mária jelenleg férjezett Poór Györgyné, szül. Szencen 1901. aug. 15-én. A pozsonyi Orsolya-rendű zárdában végezte tanulmányait, iskolánkhoz rendes tanítónővé 1920. február 26-án lett megválasztva.

Fürstenzeller Erzsébet született Felbáron, 1901. szept. 12-én. A képzőt ugyancsak a pozsonyi Orsolya-rendűeknél végezte. Szenci tanítónővé 1923 március 1-ével lett választva.

Heringes Lajos szül. Galántán 1884. aug. 19-én. Tanult Pozsonyban, Modorban, képesítőzött Modorban. Tanító volt Pozsony-Sárfőn, Papkörmösdön; iskolánkhoz 1923. dec.15-én lett választva.

Az 1924-25 iskolai évben

a tanulók statisztikai adatai a következők:

Járt összesen 490, ezek közül 212 fiú és 278 leány; és pedig

I. osztályba 78 IV. osztályba 56

II. osztályba 58 V. osztályba 50

III. osztályba 69 IV-V. osztályba 53

VI.-VII. osztályba 60.

A tanulók mind magyarok és 4 református és 4 ág. evangélikuson kívül mind római katolikus.

Az iskola beléletét és a tantestület társadalmi működését sem hagyhatjuk szó nélkül.

Az iskolaév mindenkor „Veni sancte”-val és néhány év kivételével ünnepélyes záróvizsgákkal és „Te deum”-mal lett befejezve.

A gyermekeknek az ismeretekben való haladása általában kielégítőnek mondható és iskolánkból kikerült gyermekeket szívesen fogadták a középiskolákba.

Újabb időben a kézimunka is intenzívebb oktatásnak tárgya, mely oktatásnak eredményeit csodálták a nagy számban érdeklődők a legutóbbi záróvizsgával kapcsolatos munkakiállításnál.

formátoval: Písmo: (predvolené) Times New Roman, 12 b

Formátované: Zarážka: Vřavo: 1,9 cm

Az utóbbi években a téli hónapokban a felnőttek oktatása is a tantestület programjába volt felvéve. Több ízben tartottunk az iskolásokkal kirándulást és pedig nevezetesen 1923-ban Bratislava nevezetességeit, 1924-ben a bratislavai hegyeket.

Az iskola rendszeresen megülte az előforduló emléknapokat és ezek sorában mint kimagaslót kell említenünk Magyarország 1000éves fennállásának emlékére 1896 május 27-én rendezett ünnepélyt, amely a helyi ezeréves ünnepélyeknek középpontját képezte.

1912 október elején jártak itt a pozsonyi áll. tanítónőképző intézetnek növendékei Wallmann Elma igazgatónő vezetése alatt hospitálás céljából.

A legutóbbi időből ki kell emelnünk, hogy 1924. nov. 22-én járt itt Markovics Iván dr. népnevelésügyi szlovák miniszter; ugyancsak 1925. február 6-án Jellinek Henrik főtanfelügyelő. Hasonlóképpen kiemelhetjük az 1925. évi június 4-én a csehországi tanítók tanulmányútjával kapcsolatos itteni ünnepélyeket. A podjebradi tanfelügyelőség kerületéből érkezett 42 tanítónő és tanító útjukban 1925. jún. 4-én érkeztek Szencre, ahol a községi elöljáróság és az iskolák részéről történt ünnepélyes fogadtatás után az itteni iskolákat tekintették meg; ugyanakkor a Kis-stift előtti dombon közös hársfaültetés volt; megnézték a villamosteletet, a malmot, amelynek igazgatója tízóráival lepte meg a vendégeket. Délben a község látta őket vendégekkül. Este a Franciska otthonban rendezett szlovák színelőadás s a szenci műkedvelők által lejátszott „Bóbitás galamb” c. népszínmű előadásán vettek részt.

E században a tantestület évről-évre rendezett gyermek színelőadásokat, amelyek mindig a lakosság megértő helyeslésével

találkoztak és, amelyek révén az iskolai felszerelések pótlása, utóbbi időben pedig a szegény iskolások karácsonyi felruházása vált lehetővé.

A tantestület tagjai élénk részt vettek az itteni társadalmi mozgalmakban, így a volt katolikus ifjúsági egyesület, gazdakör létesítése és vezetése körül is fáradoztak.

Ügyszintén a gazdasági vonatkozású és a közjót szolgáló intézmények meghonosításában és megkedveltetésében is buzgólkodtak. Így a selyemhernyótenyésztés, a hitel- és fogyasztási szövetkezet körül is érdemes munkát végeztek és végeznek.

Mindezek csak azt igazolják, hogy a mi római katolikus iskolánk és annak tanerői Szenc község életében úgy a szellemi, mint a gazdasági kulturát fejlesztették és ezen kulturának valláserkölcsös szempontból is kifogástalan fejlesztése lesz a jövőben ezen iskolának törekvése.

1925. – 1926. tanév

Szeptember: Az iskolaévet 400 tanulóval megkezdjük. Alig töltöttünk együtt pár napot, mert 16.-án Poór Györgyné, szül. Sipeky Mária bucsút vett az iskolától s helyette férje, Poór György foglalta el az állást.

Október: 28-án az összes szenci iskolákkal együtt – értve alattuk saját iskolánkat,

Formátované: Medzera Za: 8 b, Riadkovanie: Násobky
1,08 r.

az állami polgári és elemi iskolát és az izrielita népiskolát – egy közös ünnepélyt rendeztünk. Egy magyar és egy szlovák tanítói beszéd, a növendékek részéről énekek, szavatok, táncok képezték a műsort. Az előadáson, mely d.e. 10 ½ órakor kezdődött, számosan vettek részt.

December: 11-én Balló főtanfelügyelő és Illek tanfelügyelő urak látogatták meg iskolánkat.

Elérkezett újra a hideg tél, a szegény gyermekek száma nem csökkent, sőt oly nagy, hogy jónak láttuk – a szokásos karácsonyi gyermek előadások előtt ezen gyermekek felruházási céljára – gyűjtést is rendezni. Melynek eredménye lett: 1747 – Kč.

Karácsony három ünnepén szinelőadásból befolyt 3.373,50 Kč

A község ugyanerre a célra kiutalt 2020 Kč

Összesen: 7.140,50 Kč

állt rendelkezésünkre, mely összegből 115 gyermek cipővel, 13 fiú és 6 leányka ruhával és 15 gyermek meleg alsóruhával lett ellátva.

Márczius: Masaryk köztársasági elnök Úr születés napja alkalmával ünnepély tartatott az iskolában; előadás a békéről és a vereskereszt állandós működéséről. Ezen alkalommal gyűjtés folytán egybe gyűlt 150 korona a vöröskereszt javára.

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

Május: 3^{án} tanulmányi kirándulás a szentmártoni erdőbe. A madarak és növények védelméről tartottunk előadást.

23^{án} és 24^{én} tavaszi ünnepély színi előadásokkal tartott a Francziska-otthon színházban a szegény tanulók tanulmányi kirándulás javára. Egybegyűlt 1300 korona.

Június 15^{én} tanulmányi kirándulást tartottunk Modorba és a modori Harmóniába. 160 tanulóval a tanítói kar gépkocsikon tette meg az utat. Modorban megnéztük a tanítóképezdét és a keramikai gyárat. Harmóniában volt az ebéd. Az egész napi eső miatt sajnos keveset járhattunk a hegyek között.

Június 27^{én} lettek megtartva az évfáráó vizsgák. Iskolai ünnepély helyett azért tartottunk évfáráó vizsgát, mert az iskolaszék határozottan azt követelte. S pedig azért, mert ez a szülők óhaja. A vizsgákon azonban 5-6 szülő és két iskolaszéki tag volt csak jelen. 27 és 28^{án} a kézi munkák lettek kiállítva, mely napokon mindig tömve volt a terem néző közönséggel, kik nem győzték dícsérni a sok kiállított tárgyakat.

Augustus 29.30.31^{én} voltak a beíratások. Veni sankte szeptember 1^{én} lett tartva és ugyan ekkor kezdődött meg a tanév.

1926 – 1927.edik tanév.

Október 28^{án} a mi iskolánk az állami és izraelita iskolákkal együttesen rendezett ünnepélyt. Dél előtt 9 órakor istentiszteleten voltunk, az istentisztelet alatt a helybeli kolonistákból összeállított énekkar énekelt Fürstszeller Erzsébet tanítónő (által betanítva és) orgonakiséretével. Isten tisztelet után a Franciska otthonban az összes iskolákból szavaltak egyes tanulók s alkalmi beszédet mondott a mi iskolánk részéről Nagy István tanító. Az ünnepélyen tornajátékok s énekekis lettek előadva az állami iskolák részéről. A helybeli közönség nagy számmal vett részt az ünnepélyen.

Deczember 25.26. január 1.2.^{án}-

a szegény iskolás gyermekek felruházására színi előadásokat rendezett a tantestület. Színe került a „Betlehem angyala. Mind a négy napon telve volt a színterem látogatókkal. Az előadásokból befolyt 5987 korona. Gyűjtés folytán befolyt 1547 korona. A község 1090 koronát adományozott. Összesen 8624 korona, összegből fedezve a kiadásokat, 3500 koronát a szegény gyermekek felruházására, 1000 koronát kirándulásra kapva és 500 koronát a Francziska otthonnak adtunk.

formátóval: Podčiar knutie

Formátóvané: Podľa okraja

formátóval: Maďarčina

formátóval: Podčiar knutie

Formátóvané: Zarážka: Prvý riadok: 1,25 cm

Február. Február hó 1^{én} Gašparik tanfelügyelő Úr vette át a Bratislava III. tanfelügyelői hivatalt. A tanító testület örömmel vette tudomásul ezt, miután már Gašparik tanfelügyelő Úr az előtt volt iskolánk tanfelügyelője, kit tisztelettel és szeretettel vette körül az ő tanításága.

28.III.1922 Gašparik škol. inspektor

formátoval: Podčiarknutie

Május. Május hónap 30.31^{én} Trenčín és Trenčín-teplicen voltunk a növendékekkel tanulmányi kiránduláson. A kiránduláson 80 tanuló vett részt.

formátoval: Slovenčina

formátoval: Podčiarknutie

Junius 28 voltak az évváró vizsgák, mely alkalommal már említés tétetett a II. osztályban a növendékeknek arról, hogy tanítójuk Ritter Mátyás nyugdíjba készül. Juni 28-30ig lett megtartva a kézimunka kiállítás.

formátoval: Podčiarknutie

1927-28 tanévben működő tantestület.

Fürstenzeller Erzsébet, Nagy István, Heringes Lajos, Nagy János, Ritter Antal, Poor György, Károly Alajos esp. pléb., Ritter Antal

Jézus segíts!

1927-28 tanév.

Az 1927/28dik tanévre a beírások augusztus hó 29.30 és 31én tartattak meg, míg szeptember hó 1én tartatott a „Veni sancte”. Ezen iskolaévben mindjárt az év kezdetén Poór György osztály tanító súlyos tüdőgyulladásba esett, Ritter Mátyás ig. tanító pedig nyugdíjba vonult s mert az utóbbi helyét az iskolaszék még nem töltötte be azért az évet helyettesítésekkel kezdtük meg. Az igazgatói tisztséget az iskolaszék Nagy István tanítóra bízta, míg kántortanítónak Nagy Jánost választotta meg.

A rendszeres tanítás szeptember 2án vette kezdetét 486 növendékkel.

Szeptember hó 25én tartotta meg a tantestület a nyugdíjba vonult Ritter Mátyás ig tanító búcsú ünnepélyét az egész község osztatlan részvéte mellett a Francziska Otthon színháztermében. A nyugdíjba vonuló ig. tanítót a hitközség nevében Károly Alajos esp. plébános, a község nevében Csutora Márton bíró, a tantestület nevében Nagy István ig.tan. legelső növendékei nevében Gábris István munkás, középkorú növendékei nevében Csizmazia Ferencz állatorvos, utolsó növendékei nevében pedig Szabó Lajos III. osztályú tanuló búcsuztatta el. Azon kívül búcsút mondott még Gašparik Ignác tanfelügyelő úr a felsőbb tanügyi hatóságok nevében. Búcsuztak tőle a helybeli szlovák elemi isk. tanítónői is, akik ugyanakkor egy gyönyörű rózsa csokorral kedveskedtek a búcsuzó ig.tanítónak.

formátóval: Podčiar knutie

Ugyancsak értékes ajándékokat adott át a hit és politikai község nevében a bíró a tantestület nevében pedig az ig. tanító. Az ünnepély fényét emelte Nagy János kántortanító vezetése alatt működő énekkar, amely egy búcsu éneket és magyar népdalokat adott elő. A növendékek pedig egy kis szindarabot adtak elő Heringes Lajos tanító vezetése mellett. Az ünnepély a helybeli fuvós zenekar hangversenye fejezte be. Este 60 teritékes társas vacsora volt, melyen több pohár köszöntő hangzott el.

Szeptember hó 22én választotta meg az iskolaszék az ötödik tanítói állásra Turcsányi Erzsébet tanítónőt aki eddig Zoncz községbe volt alkalmazva. Fent nevezett tanítónő helybeli születésű.

Oktober 28.án a nemzeti ünnep napján iskolánk a növendékekkel ünnepély rendezett. Reggel 9 órakor ünnepélyes szent misén vettünk részt, mise után pedig az iskola udvarán a növendékek és számos községi lakos jelenlétében méltattuk beszéd keretébe a mai nap jelentőségét. Az ünnepélyt több költemény és ének szám tette változatossá. Az ünnepély kezdetén a slovák befejezésül pedig a cseh hymus énekeltetett el.

November hó 4én tartott tantestületi értekezleten elhatároztuk, hogy karácsonyi akciót indítunk a szegény iskolás gyermekek felruházása érdekében. Az akció elhatározását tett követte a mennyiben december hó első napjaiban a tantestület tagjai gyűjtést rendeztek e célra a községben, melynek eredménye 1480+324 kor – fill lett. Itt emlitem meg, hogy a Szt. Antal alap szintén 1053 koronával járult

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

hozzá az akció sikeréhez; valamint a község is a ki 1200 koronát adományozott e célra. A tantestület ugyan csak e célra karácsonyi színi előadást rendezett az iskolás gyermekekkel melynek jövedelme 2421 kor 05 fillér volt. Így összesen 6478 kor. 05 fill állt a tantestület rendelkezésére mely összegből 108 gyermek kapott cipőt és 21 ruhát.

December hó 24én d.előtt karácsonyfá ünnepélyt rendezett az iskola melynek keretében osztattak ki a fent jelzet adományok és a karácsonyfán levő dolgok a kijelölt szegény tanulok között. Nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy a „Hanza” a szövetkezetek (?) központja, szintén küldött ajándécul nagyobb mennyiségű tanszert a szegény tanulók részére. A közművelődés terén szintén nagy buzgalommal működik a tantestület, a mennyiben tagjai valamint mások bevonásával vasárnaponkint ismeretterjesztő előadásokat tartanak a község lakói részére a Francziska otthon színház termében. Az előadások érdekességét vetített képek bemutatásával is iparkodnak érdekessé tenni.

Most pedig hogy az 1927es polgári évet befejeztük hálát adunk az Istennek, hogy eddig eredményes munkánkban megsegített, kérve őt, hogy szent munkánk folytatásához az 1928dik polgári évben is nyujtson segedelmet!

Marczius hó 7én megünnepeltük a köztársaság elnök Úr 78-dik születésnapját. Az iskola fellobozttatott (?). A növendékek a tanítói kar vezetése mellett részt vettek az ünnepélyes istentiszteleten. Az ide vonatkozó rendelet értelmében az egyes osztálytanítók a második órán méltatták az elnök Úr érdemeit s utána a növendékek elénekelték a himnusokat.

Május hó 23án iskolánkat meglátogatta Gašparik

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

Ignácz úrállami tanfelügyelő; ugyan ezen a napon d.u. iskolánk megtartotta az előírt tavaszi kirándulást, a Feketeviz mellett elterülő erdőbe. A kirándulás alkalmával a tanítói kar tagjai a madár és növény védelemről tartottak kimerítő előadásokat osztályonként.

Május 27 és 28án az iskola növendékeiből alakult színigárda rendezet szépen sikerült színi előadást a Francziska Otthonban. Az előadás tiszta jövedelme a Banská bisticára rendezendő tanulmányi kirándulás költségeinek fedezésére fog fordíttatni. A tiszta jövedelem 838 kor. volt. Az előadás megrendezésében Fürstenzeller Erzsébet és Turcsányi Erzsébet tanítónők fejtettek ki buzgó munkát. A szereplő tanulók közül kiténtek:

Burian Géza IV. oszt., Miklósi Imre IV., Póor Terézia III. Sztupka Aranka V. Csecskán Sári IV. Bordács Ilona VI. és Üрге Ilona VII. osztályú növendékek. Az előadás tiszta jövedelme 803 k. volt, mely tisztán a jegyek eladásából folyt be. Nem mulaszthatom el feljegyezni, hogy községünk gazda közönsége egyáltalán nem vett részt az előadásokon.

Junius hó 12 és 13án az egyes osztályokból egyes növendékek tanulmányi kiránduláson voltak Banská Bystricán. A tani személyek kivén Nagy Jánost szintén részt vettek e kiránduláson. Összesen 80 növendék vett részt, megtekintettük Banská Bystricán kívül Sliáč állami fürdőt és Zólyom városát. Nem mulaszthatom el, hogy a Banská Bystriczai Szent Vincze apáczákról meg ne emlékezzek kik a legnagyobb szeretettel fogadtak bennünket s láttak el szállás és élelemmel. A kirándulás költsége 2452 k 70 fill. tett ki.

formátoval: Podčiarknutie

formátoval: Podčiarknutie

Junius 24én rendezte iskolánk a kézimunka és rajz kiállítását melyen női és fiú kézimunkák lettek bemutatva. A fiú kézimunkák papír, agyag és fa munkákból állottak. A kiállítást községünk lakói közül vagy 300an tekintették meg.

formátóval: Podčiarknutie

Juni 27én tartottuk a tanítás keretében az évzáró vizsgákat melyen az iskolaszék tagjain kívül szép számmal vettek részt a növendékek szülei is.

formátóval: Podčiarknutie

Juni 28án A növendékek a tantestület vezetése mellett felvonultak a templomba ahol ünnepélyes „Te deum” volt, melyen részt vettek az állami iskola és a polgari iskola növendékei is s ezzel Isten segítségével befejeztük az 1927-28dik tanévet. Adja az Isten, hogy tantestületünk ez évi fáradságos munkája bő gyümölcsököt teremjen községünk lakóinak. E napon Isten segítségével befejeztük a tanévet!

formátóval: Podčiarknutie

1928-29 tanév.

Isten segítségével elérkeztünk az 1928-29 tanév kezdetéhez. A beiratások augusztus hó 29.30.31. fogatosítottak melynek eredményeként beiratkozott 510 növendék. Szeptember hó lén reggel „Veni sanctét” tartottunk melynek megtörténte után az egyes osztályokban megkezdődött a rendes tanítás.

Október. E hóban érünk el hazán történetében nevezetes dátumhoz, mely különösen ezévben nyer jelentőségében, amennyiben ez évben ünnepeljük köztársaságunk fennállásának 10 éves évfordulóját. Október hó 21én ebből az alkalomból közös jubileumi ünnepet rendeztünk a Francziska Otthonban a slov. polg. áll. elemi és a zsidó iskolával. Ez alkalommal a magyar ünnepi beszédet Heringes Lajos kartárs mondotta.

Részt vett a tanítókar a község által rendezett jubileumi fáklyás menetben, valamint a (?) rendezett hangversenyen is, itt egy VII. osztályos növendék Horvát Ilonka egy szép költemény szavalt el.

Községünk főterei e napon fellettek lobogózva s az ablakok ki lettek világítva. A szövetkezet előtt magyar és szlovák nyelvű beszédekkel ünnepelték a szónokok a felszabadulást. A magyar nyelvű szónok Horváth Imre hidaskürti tanító volt.

November hó 5én megbetegedett Nagy István ig. tanító ki hosszas betegségére való tekintettel 3 havi szabadságot kapott.

Ugyancsak november hó 20án a községben kitört vörheny járványra való tekintettel hat hétre az az decz 24jg a hatóság az iskolát bezárta.

Deczember hónapban dacára annak hogy az iskolánk zárva volt mégis folytak a próbák a karácsonyi ünnepekben előadandó karácsonyi színdarabhoz.

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

formátóval: Podčiarknutie

Az előadott színdarabok jövedelme 1627.30 kor volt. Bruttómelyből levonva a kiadások összegét 1136 k maradt mint tiszta jövedelem 1215.94 kr ezen összeghez mint gyűjtés összejött 2107 k. A község adományozozz 1594 k, a szt. Antal perselye 34.06 k, így tanítói kar rendelkezésére állott 4891 k, mely összegből 3761 kor fordított czipő és 1130 k ruha beszerzésre.

Február 3án vette át hivatalát ismét a felgyógyult igazgató tanító, kit az első hónapban a kartársak azután pedig Lassu Irma képzőintézeti növendéke helyettesített. A helyettes díját 400 K felerészben az iskolaszék, felerészben pedig a beteg igazgató fizette.

Március hó 7én ünnepeltük meg a köztársasági elnök Úr nevenapiját. E napon iskolánk tanuloi résztvettek az ünnepélyes Istentiszteleten, mely után minden tanerő 8-9ig a saját osztályába méltatta az Elnök Úr érdemeit. 9 órától aztán a tanítás a rendes mederben folyt tovább.

Május hó 16án meglátogatta községünket Jantaus Pál pápai adminisztrátor, hogy itt e napon a bérálás szentségét kiszolgáltassa. Iskolánk növendékeinek legnagyobb része szintén részt vett a bérálásban. Jantaus Pál pápai adminisztrátort községünk nagy pompával fogadta.

Templomunk előtt hangzottak el a különféle testületek üdvözlő beszédei. Így a járás nevében a járási főnök üdvözlölte őt szlovák nyelven, a község nevében a községi bíró, az iskolaszék nevében Schuszter Lajos isksztag, továbbá iskolánk nevében 24 fehérruhás tanuló leány élén Horváth Ilonka (Lajos lánya) VII. osztályos növendékmondott üdvözlő beszédet s egyben egy hatalmas fehér rózsacsokrot nyújtott át. Végül Skultéty Sándor körorvos mondot az itt lakó szlovákok nevében szlovák nyelvű üdvözlőbeszédet. A községi bíró, Schuszter Lajos és Horváth Ilonka beszédei magyar nyelven voltak elmondva.

A kisiskolai törvény értelmében az 1929-30dik tanévben be kell vezetni a VIIIIdik osztályt, tekintettel arra, hogy ezen osztály megnyitása következtében a növendékek száma emelkedni fog iskolaszékünk elhatározta, hogy a tanerők számát egygyel szaporítani fogja, s hogy a nyolcadik tanítói állás megszervezi és kéri az iskolaügyi referatust annak jóváhagyására. A referátus a kérelemnek helyt adott s az állás megszervezését ideiglenesen egy évre engedélyezte.

Ugyancsak e tanévben mondta ki az iskolaszék, hogy a jelenlegi iskola épületek a tanulók létszámának emelkedése folytán kevésnek bizonyultak s hogy a mai kor igényeinek már nem felelnek meg, tehát határozatilag kimondja, hogy a mai kor igényeinek megfelelő iskola építési céljára telekről kíván gondoskodni. A fent jelzett célra legalkalmasabbnak találja a Grof Esterházy Mihály birtokát képező úgy nevezett Kisstiftet, mely valamikor úgy is iskola volt s jelenleg benne nyert ideiglenes elhelyezést a slovák nyelvű „meštánska škola”. A telek s a rajta levő rozoga épület megvásárlása céljából érintkezésbe lép a tulajdonossal és 90000koronát ajánl fel mint vételárat.

Junius hó 27én tartotta meg iskolánk az ünnepélyes évzáró vizsgálatokat számos az iskaügy iránt érdeklődő jelenlétében. Juni 28án pedig ünnepélyes hálaadó Istentisztelettel az 1928-29dik tanévet befejeztük.

1929-930.

Az 1929-30ra a beírások júli 29.30 és 31én voltak, mely alkalommal 547 tanulót irtunk be, ezen számból a VIIIIdik évfolyamba beiratkozott 25 tanköteles tanuló. Augusztus hó 1én a tantestület értekezletet tartott, melyen megtörténtek az osztályok beosztásai, továbbá elhatározatott, hogy a Franciska Otthonban megnyíló ideiglenes osztályba Fürstszeller Erzsébet fog tanítani mégpedig az I. osztályt.

A VII/28án megtartott tanítói választáson az iskolaszék a VIIIIdik tanítói állásra Munka Jenő zsigárdi tanítót választotta meg 12 szavazattal Kamzsa József és Kvasznovszky Mária és Gálóczy Erzsébettel szemben. Ugyancsak ezen az iskolaszéki gyűlésen határozatott el, hogy a hatodik tanterem ideiglenesen a Franciska Otthonban lesz megnyitva. Itt jelenti be az elnök, hogy Gr. Esterházy Mihály a kisstíftet oda adja a felajánlott 90000 koronáért, de kiköti, hogy a várományossal mi egyezzünk meg olyképen, hogy az egész 90000 Kr vételár őt illese meg. Augusztus hó 25én Munka Jenő az újonnan megválasztott tanító állásáról lemond, lemondásáttal okolja meg, hogy az állás ideiglenes s habár szenczi fiú mégsem kockáztathatja meg jelenlegi végleges állása elhagyását.

Szeptember hó elsején az iskolaszék a már egyszer pályázó Kanizsay József naszvadi tanítót hívja meg a lemondott Munka Jenő helyébe, ki az állást elfogadta, de szeptember hó 10én ő is lemondott indokul hozván fel, hogy kezdő fizetéséből Szenczen a drágaság miatt megélni nem tudna. Így ismét tanító nélkül maradtunk.

Ugyan ezen a napon ismét összeült az iskolaszék, hogy először tudomásul vegye Kanizsay József lemondását és másodsor, hogy sürgősen intézkedjék az üres tanítói állás betöltése ügyében. Az iskolaszék tekintettel arra, hogy a tanítás megkezdődött hosszas fontolgatás után meghívja Jungkőnig Sarolta szenci lakost okl. tanítónőt ki az állást elfogadja s szeptember 11-én megkezdte működését iskolánknál. A tanerők létszáma ezzel teljes lévén a tanítás végre zavartalanul megindul.

Szeptember hó elsején tartottuk meg a szokásos ünnepies „Veni sanctet”, másodikán pedig a rendes tanítás indult meg, mégpedig helyettesítéssel miután a VIII-dik tanítói állás csak később a fent vázolt módon lett betöltve. Szeptember hó 4-én szentelte fel Esperes Úr a gondnok és az egész tanítói kar jelenlétében a Francziska Otthonban megnyílt tantermet és adta át a végleges használatnak.

Október 28-át az idén tanfelügyelői rendelet alapján 26-án ültük meg az iskolában, mégpedig: az összes tanulók e napon templomban voltak a 8 órai szentmisén. 9 órakor az iskolában tartottunk ünnepélyt, melyen Nagy István méltatta a tanulók előtt e nap jelentőségét. Az ünnep többi száma a két nemzeti himnusz, szavaltatok és magyar népdalok voltak.

A karácsonyi ünnepek alatt iskolánk növendékei Turcsányi Erzsébet és Fürstszeller Erzsébet tanítónők vezetése mellett igen szép és tanulságos karácsonyi színi előadást tartottak melynek tiszta jövedelmét a szegény isk. tanulók felruházására fordítottuk.

December 24-én d.e. a szegény tanulók részére karácsonyfát állított a tantestület. Ugyan csak a karácsonyi ünnepek alkalmával a szegény tanulók felruházására gyűjtést is indított a tantestület.

A tantestület ezen felruházási akciója gyönyörű sikerrel járt amennyiben kiosztottunk a szegény tanulóknak között 95 pár cipőt 10 öltözet férfi és 16 öltözet női ruhát továbbá 7 db svettert. A tantestület ezúton is hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak kik e nemes célra adakoztak. Különösen ki kell emelnünk a község képviselő testületét ki e célra 1441 koronát szavazott Régebben vajudó dolgot fejezett be a rk. iskolaszék a január hó 8án tartott gyűlésén. Ugyanis még 1929 év elején történt, hogy a község képviselőtestülete a régi baromvásár területéből ajándék képpen 1200 négyszögölnyi terület átengedését határozta el a rk. hitközség részére iskolaépítés céljaira olyképpen, hogy azon esetben ha a hitközség a célra alkalmassabb területet szerezne úgy a község inkább annak vételárát fizetné ki a hitközség helyett s a baromvásárból átengedett területet megtartaná parcellázás céljaira.

Az iskolaszék a községi képviselő testület ezen határozata tudatába érintkezésbe lépett Gr. Esterházy Mihálylyal a kistift megvétele ügyében, mely rk. iskola céljainak sokkal jobban megfelel. Hosszas tárgyalások után végre a fent jelzett napon tartott gyűlésében elhatározta, hogy a kistiftet 110000 kor azaz egyszázötzezer korona vételárért megveszi és az adásvételi szerződés aláírásával Károly Alajos isksz. elnököt és Nagy István isksz. jegyzőt, ig. tanító bizza meg. A szerződés aláírására január hó 16-án Bratislavában Dr. Glaser Károlynál mint az eladók jogi képviselőjénél történt meg. Adja a jó Isten, hogy iskolaszékünk fáradozását siker koronázza s hogy az új rk. iskola minél előbb felépítesék.

A köztársasági elnök úr 80dik születés napját különös fénnel ünnepelte meg úgy Senece község mint a rk. magyar tannyelvű népiskola. Márczius hó 6án, d.u. a tantestület tagjai az igazgató vezetésével megjelentek a község házában, hogy aláírják a kitett gratuláló ivateket. Este 8 órakor a Francziska Otthonban volt ünnepi előadás a szlovák lyga és a magyar S.5.K. egyesület közös rendezésében. Ez alkalommal az üdvözlő beszédet magyar nyelven tantestületünk tagja Ritter Antal mondotta. Az ünnepély zene, ének, szavalat, szindarab és tancz számokból állott felváltva szlovák és magyar nyelven.

Iskolánk márczius hó 7én d.e. 9 órakor tartotta meg az ünnepélyt a következő program szerint:

1. Megnyitó beszéd tartotta: Nagy István ig. tan.
2. Hymnus ének Kde domov můj énekel ? tanulók
3. Szavalat: I. II. oszt. tanulók
4. Ünnepi beszéd. tartotta: Heringes Lajos tanító
5. Magyar népdalok énekelték a tanulók
6. Szavalatok III. IV. oszt. tanulók
7. Híres számok énekelték a tanulók
8. Szavalatok V-VI-VII-VIII oszt növendékek
9. Híres Lengarég(?) énekelte az ifjúság

Az ünnepély előtt a tantestület tagjai, valamint a növendékek ünnepélyes istentiszteleten vettek részt. Az ünnepély után még egyszer Nagy István ig. tanító szólott a növendékekhez. beszéde végén éltette az ősz köztársasági elnököt s ezzel az ünnep befejeződött.

Juni hó 28án kiállítást rendezett iskolánk a kézimunka és rajzokból. Juni 29én pedig ünnepélyes „Tedeummal” Isten segítségével bezártuk a tanévet.

1930-931 tanév.

Lezajlott a hosszú pihenés ideje! Szeptember hó 1én újra kitarultak az iskola kapui és vig gyermek sereg sietett a tantermekbe, honnan ünnepélyes „Veni Sanctin” lettek felvezetve a növendékek a tanítói kar által. Ezzel megkezdttük az 1930-931 tanévet 558 tanulóval. Fürstenzeller Erzsébet tanítónő még mindig a Francziska Otthonban elhelyezett tantermet használja míg a Pinczesori iskolában a tanítás heti két napi szünettel folyik; mert a Köztársaság utczai iskolánkba az állami slovák iskola van elhelyezve.

Oktober 28át mint köztársaság születés napját iskolánk ez-idén is megünnepelte hosszabb programmal. Az ünnepélyes szt mise után a növendékek az iskolába gyülekeztek az ünnepély megtartására, mely alkalommal Póor György tanító tartotta az ünnepi beszédet s ki után ének és vers számok következtek.

Ez időben jelent meg iskolánknál a tanfelügyelő Úr és szóval majd írásban felszollította az iskolaszéket, hogy gondoskodjék az iskola bővítéséről, legalább egy 16 tantermes új iskola építéséről. Iskolaszékünk ez ügyben oktober hó 30án tartott gyűlést, melyen egyhangulag elhatározta, hogy iskolánkat az 1931 tanévben 4 új tanerővel fogja fejleszteni s hogy a 12 tantermes modern, a mai kornak megfelelő iskola építésének előmunkálatait megkezdí. Az iskolát az úgynevezett kisstift helyén építenénk, melyet Esterhazy gróftól 110000 čk vett meg a rk. hitközség.

Később deczember havában az iskolaszék megbizást adott Pojtek mérnöknek a tervek elkészítésére. Továbbá kérte a referátust, hogy a szervezett 4 új tanítói állást hagyja jóvá.

Iskolánk ez idén is mint minden évben rendezett karácsonyfa ünnepélyt a szegény tanulók részére decz. hó 24én d.e. 9 órakor amidőn a szegény tanulók alma, cukorka s egyéb nyalánksággal lettek megajándékozva.

Ugyancsak ez alkalommal lett a szegény tanulók felruházása is keresztül vive kapott: 76 gyermek cipőt, 17 fiú gyermek egész öltöző ruhát és 14 leány gyermek szintén teljes öltönyt s még 3 gyermek egy egy svettert.

A fent említett felruházási akcióra szükséges pénzüsszeget a tantestület tagjai részint gyűjtés, részint pedig szini előadás rendezése és adomány útján szerezte meg. A mellékelt meghívó szerint két szindarabot adtak elő az iskolás gyermekek a francziska otthon szinpadán még pedig kétszer, sőt közkívánatra harmadszor is meg kellett ismételni az előadást. Az előadásokat az egész tantestület rendezte, míg a darabokat Fürstenzeller Erzsébet és Jungkönig Sarolta tanítónők tanították be.

Hogy milyen sikerrel annak bizonyosága nem csak az, hogy a darabokat meg kellett ismételni, hanem a bevétel is t.i. befolyt a három előadáson beléptidijakból összesen: 2335.60 čk. A községbenrendezett gyűjtésből 2293.20 čk. Adományokból 2190 čk.

Márczius hó 7én ünnepelte iskolánk a köztársasági elnök Úr 81 éves születésnapját. Ebből az alkalomból a tanulók a tantestület vezetése mellett részt vett az ünnepélyes szt. misén. 8-10ig rendes tanítás volt 10 órakor a tanulók egy tanterembe gyűltek össze ahol az alábbi program alapján lett megtartva az iskolánk tantestülete által rendezett ünnepély:

1. Ének
2. Szavalat
- III. Emlékbeszéd
4. Ének
5. Szavalat
6. Ének
7. Nemzeti himnuszok.

Iskolánk építési ügye lassan bár; de előre halad amennyiben az iskolaszék egy bővebb építési bizottság megválasztását határozta el. E bizottság megválasztván 30 taggal a lakósköréből. A bizottság március 14-én tartott értekezletén nagy lelkesedéssel vette tudomásul azon lépéseket melyek az építés körül eddig tétettek. Bizottságot küldött ki a kebeléből amely a kisstíftet ténylegesen is birtokba vette a hitközség nevében s egyben tudatta az ottani lakókkal, hogy május hó végéig tartoznak kihurczolkodni. Egy másik bizottság pedig megbízást kapott, hogy a Rákoczi utcái és Pinczesori iskolai épületeket értékesítse.

Április hó 6-án délután 4 órakor alakították meg iskolánknál a szülők tanácsát. Ezen alakulógyűlésen Károly Alajos esp. plébános mondott lengületes beszédet. Nagy István ig. tanító pedig ismertette a szülői értekezletek illetve tanácsok célját, fejtegette, hogy mi mindent tehetnek az iskola érdekében.

Április hó 19-én volt községünkben a Slovenska Liga által építendő új slovak állami iskola alapkövetéle. Az ünnepély szt. misével kezdődött melyet Kolisek egyetemi tanár czereblált. Szent mise után ünnepélyes menetben vonultak a résztvevők az építés helyére, hol az ünnepi beszédet Bella Metod mondotta. Több beszéd elhangzása után megtörtént az alapkövetéle és az ünnepély a himnusz hangjaival befejeztetett.

Junius 8-án a téglagyár égése napján látogatta meg iskolánkat az állami tanfelügyelő s ugyancsak e napon tett látogatást nálunk Dr. Derer Iván iskolai ügyi Minister Úr is. Juni 28-án ünnepélyes Te Deummal fejeztük be a tanévet.

1931-1932 tanév

Az 1931/32dik tanévet szeptember hó elsején keddi napon kezdtük meg ünnepélyes „Veni sancte val” Ezen a napon még tanítás nem volt; hanem a beiráson jelentkezőket irtuk be és tartottuk meg az első tantestületi értekezletet. Ugyan csak ezen a napon osztottuk be a növendékeket az osztályokba még pedig oly módon mintha már az 1931ben kimondott négy új tanítói állomás is belenne töltve. Ugyan csak ez értekezleten mutatta be az igazgató a tantestületnek az iskolánkhoz beosztott hospitáns tanítójelöltet Csánó Istvánt.

Szeptember hó 2án aztán megkezdődött a rendszeres tanítás egyenlőre nyolcz tanerővel; de az új négy tanítói állásra az iskolaszék meghirdette a pályázatot; daczára annak, hogy az állam még nem hagyta jóvá ezen állások államsegélyét, kimondván, hogy a jóváhagyás után azonnal megfogja ejteni a választásokat.

A tanítás rendszeresen folyt; de az iskolaszék állandóan permanenciába volt; miután a kisstift helyén építendő új 12 tantermes iskola építésének kiadása most volt folyamatba; Pojtek Vladimir mérnök tervei alapján. Az építésre pályáztak Hálzl József, Erdélyi József, Elefanti István, Drill Alfréd és Vitámvár Ferencz építészek. Az építést hosszas és sokszoros gyűlésezés után végre az iskolaszék az építési bizottsággal karöltve Halzl József építésznek adta ki pausal árba 859.000 ökrét.

Az építést Halzl József 1931 október hó 11én kezdte meg Csennák Vincze és Cstora István építés vezetők felügyelete mellett. Az összes munkások szenczi lakósok.

Emlékezetül.

A szenci r. k. hitközség iskolaszéke 1930 október hó 30. án tartott gyűlésében elhatározta, hogy új tizenkét tantermes iskolát épít.

Elhatározásával csak elődeinek nemes és bölcs gondolkozását követte és megmutatta, hogy tudatában él annak, hogy a község lakóinak boldogulását a művelődés biztosítja.

A szenci r. k. hitközség Szencz községgel egykorú és mint ennek az ő keletkezésének ideje is ködös múltban vész el; hogy maga a község régi azt igazolja azon körülmény, hogy már 1276-ban Zemch néven létezett, hogy a nevesebb községek közé tartozott, bizonyítja, hogy lakóinak Lajos király az egész országra kiterjedő vámmentességet biztosít, továbbá, hogy a községek őjabbkori rendezéséig mezőváros volt, amelyben megyegyűlést is tartottak.

Lakói eleinte többségben németajkúak lehettek, illetve a XV. században voltak, mit egyrésztől igazol az hogy Pozsony várának vendégnépei, ezek pedig németországi gyarmatosok voltak és hogy ez időtájt a német Fuggerek birtoka volt, akik a szükség szerint ismét csak németeket telepítettek, másrésztől a pozsonyi káptalan egy iratából kitűnik, hogy a vezető személyiségek német hangzású nevet viseltek. A XVI. század közepe táján uralkodó zavaros időkben spanyol zsoldosok teljesen porrá égették és feldúlták a községet mire Bathori András földesúr az ő elnéptelenedett portáira a magyar nagyalföldről, a kúnorságból telepített ide lakókat; lakói nagyobb része tehát az akkor ide telepített magyar származású jobbágyok utódai. Lakóinak száma ez időszereint kb. 5600 kik közül r. kath. 4700.

Plébániája és így temploma a községnek Pázmány Péter feljegyzése szerint már a XIV. században volt.

Mindenesetre a plébániával egykorú r. k. iskolája, melyet szokás szerint a község tartott fenn, minthogy ma is még a község a r. k. iskola kántortanítói állomásának fenntartója. 1872-ben a szükséges iskolafejlesztés községi alapon történt, de emellett fennállott a község által fenntartott r. k. iskola is 1886-ban a községi iskola megszűnésével a r. k. hitközség 3 osztállyal fejlesztette iskoláját, amelyet ugyancsak 1907. ben egy újabb osztállyal, 1913-ban két újabb osztállyal, 1929-ben ismét egy osztállyal 8 osztályúvá tett, míg az 1931.- évben négy tanítói állás szervezésével 12 osztályúvá vált. Jelenleg hat tanteremben 8 tanerő 591 iskolás gyermeket tanít.

A községnek úgy látszik többször nem volt megfelelő iskolája, illetve szegénysége miatt megfelelőt állítani nem volt képes a XIX. században a Kistift nevű uradalmi épületben élvezett 1872.-ig vendég jogot, az iskola ujjszervezése alkalmával alakított át a jelenleg is használatban lévő pincesori iskolaépület; 1914-ben pedig a jelenlegi köztársaság utcában emelt a hitközség két tantermű iskolát, amelyet 1919-től az állami iskola használt.

Most új modern iskola föllállításába kezdett. Ezen iskolát a hitközség az Esterházy uradalomtól vásárolt Kisstift helyén építi. Ezen a helyen az Esterházy család kastélya állott, majd átépítve az 1763-1772. években nemesi konviktus volt, amelyben a piarista atyák vezetése alatt 20 Magyarországból való ifjú nyert részben német, részben magyar nyelvben oktatást. Ezen iskolában tanították és pedig az országban elsőként a gazdaságtant is, amiért méltán tekintik ezen tanintézetet az első gazdasági iskolának. Az emelet 1772.-ben tűzvész folytán elpusztult és újra fölépítve nem lett.

A most épülő iskola terveit Pojtek Vladimir pozsonyi építésmérnök készítette, az építést Halzl József szenci építómester vállalta. Az építési munkálatok 1931 október 11-én kezdődtek meg és ma 1931. október 28-án ünnepélyes keretek között tesszük le a délelőtti folyamán egyházilag megáldott alapkövet, amikor

a Csehszlovák köztársaság elnöke Masarik G. Tamás, iskola és népmívelődési minisztere dr. Dérer Iván, Szlovenská országos főtanfelügyelője Balla Gyula, a kerületi tanfelügyelő Gasparik Ignác, Szenc község bírójá Heringes Sándor, jegyzője Lichtner János,

amikor a kath. egyházat XI. Pius pápa kormányozza, nagyszombati apostoli helynök dr. Jantausch Pál püspök, az egyházmegye főtanfelügyelője Szűs Géza kanonok, egyházkerületi tanfelügyelő Rabenseifer Hubert, a szenci r. kath. község plébánosa Károly Alajos, kántora Nagy János, egyházigazgató Csizmázia János, iskoláinak igazgatója Nagy István.

Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

Aláírások

Augusztus hónapban az iskolaszék az újjonnan szervezett 2 tanítói és 2 tanítónői állásra kihirdette a pályázatot. A hirdetésre beérkezett 54 pályázónak a kérvénye. A választást az iskolaszék nove. hó 3án ejtette meg. Az 54 pályázó közül csak azok voltak megválaszthatók a kik vagy tanítói érettségivel vagy pedig tanítói oklevéllel bírtak. Ezek közül az iskolaszék Bauer Károly, Lechner Béla és Ledényi Ernő férfi tanítókra és Sztresnyák Ilona, özv. Schusztter Lajosné szül. Ritter Sarolta és Lassú Máriára adta le szavazatát.

A szavazás titkosan történt: Bauer Károly 13, Lechner Béla 7 és Ledényi Ernő 6, Sztresnyák Ilona 12, Ritter Sarolta 10 és Lassú Mária 10 szavazatot kaptak. Így Bauer Károly és Sztresnyák Ilona mint a kik az általános többséget megszerezték megválasztott tanítók illetve tanítónők lettek. Lechner Béla és Ledényi Ernő között miután általános többséget egyik sem ért el új választás lett elrendelve; mely alkalommal Lechner Béla 9 szavazattal választotta meg a második férfi tanítói állásra. Lassú Mária és Ritter Sarolta között miután egyenlő szavazatot nyertek sorshúzás útján döntött az iskolaszék. A sorshúzás Lassú Máriának kedvezett, így ő lett a második megválasztott tanítónő.

A megválasztottak névszerint Bauer Károly, Sztresnyák Ilona, Lechner Béla, és Lassú Mária december hó 1én foglalták el állásaikat, mely időtől kezdve a tanítás tanterem hiánya miatt felváltva 3 napon d.e. és 3 napon d.u. folyik.

Az osztályok a következő képpen osztattak meg:

I.a, I.b, II.a, II.b, III.a, III.b, IV.a, IV.b, V.a, V.b, VI és VII-VIII.

Az I.a és I.b a Francziska Otthonban nyert elhelyezést a többi osztályok pedig a pincesori iskolában.

December hó 1én hagyták abba az időjárásra való tekintettel az új iskola építését, ekkor a földszinti falazat már állott.

Mint minden évben úgy ezidén is rendezett iskolánk karácsonyi színi előadást. Mégpedig decz 26 és 27én. December hó 24én d.e. tartottuk meg a karácsonyfa ünnepélyt mely alkalommal osztottuk ki a szegény iskolás tanulók között a karácsonyi ajándékokat czukorkát, almát, diót és süteményt minden gyermek kapott a ki részt vett az ünnepélyen. A színelőadásból és a gyűjtésből befolyt összegből összesen 86 gyermek kapott czipőt 30 gyermek (fiú) ruhát és 6 leány ruhát. A „Haura” ajándéka irkák, tollak, czeruzák és gumi az egyes osztálytanítóknak adatott át, hogy azok

saját belátásuk szerint osszak ki a szegény tanulók között.

Deczember hó 20án lett megtartva az iskolaszéki választás első ízben a titkos választói jog alapján. A választásokat igen nagy agitáció előzte meg. A választás lezajlása után a szavazatok össze számoltatván a következők választattak meg iskolaszék tagokul:

Dr. Skulkety Sándor, Burián Béla, Bordács János, Csizmazia János, Jankó János, Neszméry Antal, Szabó Lajos, Gábris Ferencz, Bordács Károly, Szabó János, Turcsányi Gyula, Toth Pál. Póttagokul: Jánó Ferencz, Mókos József és Krajcsovics József lettek megválasztva. A tanítói kar az új iskolaszékbe: Nagy János, Ritter Antal és Heringes Lajos tanítókat jelölte be.

Az új iskolaszék világi elnöke Dr. Skulkety Sándor , gondnoka pedig: Burián Béla lett.

Ez év márczius hó 7én szintén, mint minden évben megünnepeltük köztársasági Elnök Urunk 82dik születés napját. Előző nap este 8 órakor hangverseny volt a Francziska Otthonban. Másnap szent misén voltunk a növendékekkel együtt. A tanítás alatt pedig minden kartárs a saját osztályában tartott előadást melynek keretében méltatta az Elnök Úr érdemeit. Mindegyik osztályban a növendékek elénekelték az állami himnuszokat és a tanulok szavaltak.

Az tanévet 1932 juni 28án fejeztük be ünnepélyes Tedeummal; és kézimunka kiállítással.

18.aprila 1932
Gašparik
škol. inšpektor

Pincesori iskola I tanterme

Tantestület 1931/32 tanévben.

1ső sor balról jobb felé:

Sztresnyák Ilona, Lassú Mária, Turcsányi Erzsébet, Károly Alajos esp. plébános, Nagy István ig tanító, Fürstszeller Erzsébet, Jungkőnig Sarolta.

2dik sor balról jobb felé:

Lechner Béla, Poor György, Heringes Lajos, Nagy János kántor tanító, Ritter Antal, Bauer Károly.

1932-33 tanév.

A nagy szünetben serényen folyt az új iskola építése, hiszen az iskolaszék tető alá akarja hozni az 1932 év őszén a földszintig felépített iskolát s ez szeptember hó végéig sikerült is nagy nehézségek árán. Bizonyítékul szolgálnak a csatolt fényképek. Augusztus hó 17én tartotta Szenczen az országos magyar tanítók dalárdája 22dik hangversenyét nagyszerű sikerrel.

A dalárdát az állomáson Szencz község nevében a község bírója Heringes Sándor és adóügyi jegyzője Pronay fogadták a rk. magy. iskola nevében Károly Alajos esp. pleb. iskolaszéki elnök vezetésével csaknem az egész iskolaszék. Az összes tantestületi tagok és a tankötelesek nevében Gábris Ilona VIII oszt. növendék üdvözölte a dalosokat.

1932 szept. hó 1én Veni Sanctéval kezdtük meg a tanévet 600 beírt tanulóval. A tanítás még mindig a régi pincsesori és a Francziska Otthonban bérelt iskolában folyik felváltva 6 osztály d.e. és hat osztály d.u. Reméljük azonban, hogy a jó Isten és a katolikus hívek áldozatkészsége még is csak hozzá fog bennünket segíteni, hogy az 1933 év szept. havában már az új iskolában fogjuk megkezdeni a tanévet. AZ 1931ben megválasztott ideiglenes tanítók közül Lechner Béla okt. hó 1én bevonult, hogy eleget tegyen katonai kötelezettségének. Az iskolaszék helyébe ideiglenes helyettes tanítónak szept. hó 25én tartott gyűlésében meghívta Csánó István szenczi tanítójelöltet. Csánó István megszerezvén a tanítói érettségi bizonyítványt a meghívást elfogadta. Október 4én szülői értekezletet tartottunk, melyen Heringes Lajos tanító tartott beszédet.

Október hó 16án meghalt Halzl József építőmester a ki az új iskola építésével volt megbízva halála megállította az építkezést; mert az örökösök kényszeregyezséget kértek. Szerencsére azonban az építkezés megszűnte nem okozott nagyobb bajt, mert az épület már tető alatt volt. Az építés további folytatása így 1933 év tavaszára lett elhalasztva. A további költségek fedezésére az iskolaszék kölcsönt vesz igénybe, melyet a bratislavai városi pénztár galántai fiókja szavazott meg 500.000 kč összegben 20 éves amortizációra.

Október 28án ünnepeltük meg a köztársaság 14 éves fennállását. Növendékeink a tantestület vezetése mellett részt vettek az ünnepélyes Istentiszteleten, mely után az iskolában tartottunk nagyobb szabású ünnepélyt. Október 27én a francziska Otthonban volt nagyszabású nyilvános ünnepély a mely a slovákokkal közösen lett megrendezve a magyar beszédet Olsovszky József községi hivatalnok tartotta.

Október hó végén tartottunk szülői értekezletet is melyen határozatba ment, hogy a szegény tanulók mint a múlt télen úgy ezidén is fognak kapni 10 óraker tejet. A szükséges tejmenyiséget a tantestület tagjai a szülői tanács tagjaival gyűjtés útján kívánja beszerezni. A gyűjtés megtörténvén igen szép eredménnyel; a mennyiben természetben sikerült napi tiz l. tejet szerezni pénzbe - adománykén pedig befolyt 1500 kč melyhez a község 200 kčvel s a járási ifjúsági gondozó 300 kčvel járult hozzá. November hó 15én kezdtük meg a tejosztást naponkint 50-60 szegény tanuló részesül 10 óraker 2,5 dl forralt tejből. Itt köszönöm meg iskolánk és a tanulók nevében a jó szívű adakozóknak jóságát.

Novber 1én a tantestület tagjai együttesen jelentek meg minden elhunyt tanító sírjánál, hogy azok lelki üdvéért rövid imát mondjanak és sírjukra helyezték az emlékezés örök fényét a gyertyát.

December hó 1én tartott tanítói értekezleten elhatároztuk, hogy karácsonykor a Megváltó születésének ünnepére akciót indítunk szegénysorsú növendékeink felruházására. Továbbá hogy decz. 23án d.e. 10 órakor a francziska Otthon színház termében karácsonyfát állítunk a szegény gyermekek részére.

A szükséges költségeket a tanítói kar gyűjtés, szindarabrendezés és adakozás útján véli megszerezni. A gyűjtést a tanítói kar tagjai az iskolaszéki tagokkal karöltve házról házra járva végezték. Az eredmény igen szép volt a mennyiben készpénzben 2003 kč összeget eredményezett. Adományokat kaptunk a Szt Antal perselyéből 1 000 kč összegben és a községtől 1600 kč összegben.

A két színelőadás melyeket Jungkönig Sarolta és Lassú Mária tanítónők decz. 25 és 26án rendeztek meg úgy erkölcsi mint anyagi sikereiben igen gazdag eredményt hozott befolyt összesen 1974,85 kč. Leszámítva a kiadásokat a megmaradt összegből 94 pár labbelit 20 öltöny ruhát és 50 pár harisnyát tudtunk venni, melyet decz. 23án a karácsonyfa ünnepélyen osztottunk ki.

A karácsonyfa ünnepélyén Fürstzeller Erzsébet tanítónő mondott gyönyörű mesét a kis Jézusról. Különféle karácsonyi énekek elhangzása után leszedtük a karácsonyfát és a nagymennyiségű süteményt és czukorkát kiosztottuk a megjelent tanulok között.

Márczius hó 7én a tanulók 9 órakor szentmisét hallgattak és tanítás keretében megemlékeztünk a köztársasági elnök Úr 83dik születés napjáról. Megelőzőleg márczius hó 5én a Francziska Otthonban rendeztünk a tanulókkal ezen célból nyilvános ünnepélyt még pedig közösen az állami isk tanulóival.

Iskolánkból az 1932-33 tanévben 16 tanuló jelentkezett felsőbb iskolába. Junius hó 27; 28; 29én kézimunka és rajzkiállítást rendeztünk. Különösen sok és igen szép női kézimunka ragadta meg a látogatók figyelmét.

Itt említem még meg, hogy Lechner Béla helyettesül megválasztott Csánó István kisegítő tanítót Taksonyba választották meg és így május hó 1étől ismét helyettesítéssel kellett dolgozni. Helyettesített Szabó János hospitáló tanítójelölt.

Juni 28án Isten segítségével befejeztük a tanévet. Juni 29én tartottuk meg az ünnepélyes Tedeumot!

1933-934 tanév.

Szeptember hó elsején kellő előkészítés után Isten segítségével ismét megkezdük az új tanévet. Ezen a napon növendékeink valamint az egész tantestület ünnepélyes "Veni Sanctén" vett részt. Beírt növendékeink száma 598.

Ez évben némi változás történt a mennyiben Nagy János és Fürstenzeller Erzsébet kartársak a II. fiú és II. leány osztályt vették át, míg Heringes Lajos kartárs a IV. fiú osztályba, Jungkőnig Sarolta kartárs pedig az I. leány osztályba lett beosztva. A többi kartársak megtartották régi osztályaikat.

Október hó elsején tartott értekezletünkön elhatároztuk, hogy ez idén Köztársaságunk 15 éves fenn állásának ünnepét okt. hó 28án az eddigieknél fényesebben fogjuk megünnepelni.

Október hó 27én a reggeli órákban kitűztük iskolákra a nemzeti színű lobogót. Este 7 órakor a Francziska Otthonban volt közös ünnepélyünk, melyen slovák és magyar ünnepi beszédek hangzottak el. A magyar ünnepi beszédet Bauer Károly rk. tanító tartotta. Az ünnepély többi pontja is felváltva slovák és magyar nyelvű volt.

Október hó 28án az állami ünnep napján községünk házai nemzeti színű lobogókkal voltak feldíszítve. Reggel 9 órakor volt az ünnepélyes szt mise, melyen az iskolás gyermekeken kívül községünk lakószai is részt vettek. Az ünnepélyes szt misét Károly Alajos esp. plébános úr czelebrálta. Fél mise előtt a közönség slovákul, félmise után pedig magyarul énekelt. Mise után az áll. himnuszok is két nyelven lettek énekelve.

10 órakor az iskolába rendeztünk nagyobb szabású ünnepély melyen az ünnepi beszédet

Nagy István igaz tanító tartotta. Az ünnepély programja ének, szavazatokból állt. Az ünnepély végén a tantestület tagjai és a növendékek hódoltak az nemzeti színű zászló előtt.

Ebben a tanévben is helyettesítéssel kellett kezdenünk a tanévet; mert a Lechner Béla kartársunk még mindig katonai szolgálatot teljesít és csak december 1-én fog leszerelni. Az iskolaszék helyettesül Poór Györgyné Sipeky Mária-t választotta meg.

November haváig kétszer tartottunk szülői értekezletet a második értekezleten megindítottuk az iskolai tejakciót melynek költségeit gyűjtés útján szereztük meg. Iskolánkban naponként 62 gyermek kap per 3 dl meleg tejet.

Ugyan csak e hónapban szereztünk tudomást arról, hogy az épülő új iskolánk részére mint építési segílyt a tartományi választmány 75000 kč szavazott meg, így most már remélhető, hogy Isten segítségével az 1934 évben mégis csak fel fog épülni az új iskola.

Mint minden évben úgy ez idén is iparkodtunk karácsonykor a szegény tanulóinkat felruházni. Hála legyen a jó Istennek ezen törekvésünket is szép siker koronázta a mennyiben sikerült 100 tanuló-t czipővel, 15 fiú tanuló-t és 15 leány tanuló-t ruhával ellátnunk. Állítottunk a szegény tanuló-k részére karácsonyfát is a melyen 800 kč értékű csukorka és sütemény

volt elhelyezve a mit az ünnepély lezajlása után a tanulók között osztottunk ki.

A szükséges összeget részint gyűjtés részint pedig adakozás útján teremtettük elő:

A gyűjtésből befolyt 1413,60 Kč Adakoztak: a község 1384 kč, a szent Antal intézménye 1310 kč összesen Kč.

Rendeztünk decz. hó 26án és január hó 1én karácsonyi gyermek előadást is. A rendezést Sztresnyák Ilona tanítónő végezte igen szép sikerrel és nagy körültekintéssel. A gyermekek igen szépen szerepeltek; de hálás volt a közönség is a mennyiben mind a két előadás alkalmával zsúfolásig megtelt a Francziska Otthon színház terme. Az előadás összesen 1007,35 Kč tiszta jövedelmet hozott, mely összeget mint betétet helyeztünk el a szenci hitelszövetkezetbe.

Márczius hó 7én a köztársasági elnök Úr születése napján a tanuló ifjuság templomban volt s utána az iskolába rendeztünk ünnepélyt .

7. februára 1934

Gašparik

škol. inšpektor

Április hó 2án húsvét hétfőjén szini előadást rendezett az iskola tantestülete az új iskola tanítói szobájának berendezésére. A tiszta jövedelem 210 Kč 25 f. volt mely összeg a szenci hitelszövetkezetbe lett elhelyezve mint betét.

Május hóban megkezdődött az új iskola tovább építése és most már van remény, hogy az jövő tanévben Isten segítségével az új iskolába fogjuk megkezdeni a tanítást.

A tanítás szakadatlanul folyt egész év végéig, itt kell azonban megemlítenem, hogy Jungkőnig Sarolta tanítónő fél évig betegszabadságon volt és helyette Fürstenzeller Erzsébet tanított, nagy szorgalommal és kiváló eredménnyel.

Junius hó 26.27.28.29én tartottuk meg a kiállítást a mely szépsége és rendezettsége révén igen nagy számú látogatottságnak örvendett. Juni 27én voltak az évváró vizsgálatok, melyen számos szülő vett részt. Sajnálattal kell megjegyeznem, hogy az iskolaszék tagjai egyáltalán nem vettek részt az évváró vizsgálatokon. Juni 29én volt megtartva az ünnepélyes „Tedeum” és ezzel Isten segítségével befejezve a tanév.

Ugyan e. napon tartottunk még a Francziska Otthonba színelőadást és a tanulókkal amely nagyon jólsikerült úgy a szereplés mint a látogatottság tekintetében. Köszönet érte úgy a rendezést végző kartársaknak, valamint a szereplő tanulóknak is.

Jézus segíts!

1934-35.

A jelen tanévet a tanfelügyelői rendelet értelmében szept. hó 3án kezdtük meg 587 növendékkel.

E napon reggel 8 órakor a tanítói kar s az összes tanulók szentmisén vettek részt, hogy munkájukhoz a Szentlélek Úr Isten segítségét kérjék.

„Veni sancte!”

Szentmise után beosztottuk az osztályokat és megkezdődött a tanítás a régi iskola épületében.

Nagy örömmel néztem meg a kat. ifjúság jövőre nevelő- és tanintézetét. Isten áldását kívánom a tantestületnek, hogy hazafias és egyházi hivatásuknak megfelelhessenek.

Senec, 1934. é. szept. 24.-én

Zdar Boh!

Jantauszk Pál
püspök, ap. admin.

Dr. Ladislav Janda

1934. IX.27.

Isten bőséges áldása legyen a nagy művön.

(aláírások)

Kívánom, hogy ezen iskola ápolja a kölcsönös megértést és együttműködést és ezen nehéz és felelős munkánk kérem a jó Isten áldását.

v Senci, dňa 30. septembra 1934

Gašparik
škol. inšpektor

Nečasák Karoly
pápai protonotarius
ált. püspöki helytartó
Szencz,
1934. szept 30.

Szűcs Géza
egyházmegyei főtanfelügyelő.

A volt növendékek nevében sok szerencsés működést az új iskolának

Poór Ferenc 1934 X.1.

Isten áldását kérem az új iskolára és sok szerencsét az egész Pintér János tanító családjának nevében.

Pintér Margit
férj. Duda Jozsefné
Alsó Kubín

Szenc 1934 november 2-án

Luzsicza ???

Non scholae, sed vitae discimus.

Viktor ???
???

Az új Római Katolikus iskola felszentelése.

Amilyen csodálatosan pompás, pártját ritkító az új iskolának épülete, olyan impozáns keretek között folyt le annak felszentelése folyó évi szeptember hó 30. napján, Szenc községben. Ünnepi lélekkel kelt fel minden katolikus család nemcsak azért, mert vasárnap, az Úr napja volt, hanem, mert áldozatkészségének nagy munkájára akarta ráhelyezni a koronát az új iskola felszentelésével.

Megváltozott képet mutatott az egész község. Kora reggeli órákban megszólalt a helybeli tűzoltóság kürtje, hogy a csaknem teljes számban megjelent tűzoltóság, melynek tagjai valamikor a régi r. k. magyar iskola növendékei voltak, diszszorfolat álljanak az új iskola felszentelésén. A tűzoltó-zenekar - élén Morvay Sándor karmesterrel - ütemes akkordjai mellett vonult fel a tűzoltóság, valamint a szenci katolikus magyar cserkészek, - akik ugyancsak kivették részüket a kötelesség-teljesítésből - az új iskola udvarára, ahol erősen gyülekezett Szenc község és vidéke lakosságának apraja, nagyja.

A plébánia előtt ott láttuk Károly Alajos

helybeli esperes-plébánost, a mindenben nagy körültekintést tanusító, hűveinek önfeláldozó és fáradtságot nem ismerő tiszteletreméltó őszfejű pásztorát, mellette hű és szintén fáradhatatlan segítőtársát Nagy István iskolaigazgatót. Tettek, vettek, rendezkedtek, hogy a nap jelentőségéhez mérten minél fényesebben folyjon le az ünnepély.

Pontos időben harsány kürtszó jelzi méltóságos és főtisztelendő Nečasalek Károly püspöki helytartó megérkezését. Nemsokára feltűnik Gasparik Ignác állami tanfelügyelő alakja, aki egyúttal a szlovenszko-i iskolaügyi miniszteri kirendeltséget is képviselte.

Egymásután érkeznek a helyi előkelőségek: Heringes Sándor községi bíró, Lichner János állami főjegyző, a helybeli tantestületek, az iskolaszék tagjai, valamint az iskola szülői bizottságának tagjai.

A vidéki vendégek között látjuk Szűcsi Géza kanonok, tankertületi, egyházmegyei főtanfelügyelőt, Zsák Sándor kápolnai plébánost, Dufek János boldogfai plébánost, Kovács Alajost, a Magyar Tanító Egyesület illusztris elnökét, Dr. Kuthy Géza, a „Hanza” elnökét, Palzmann József, a „Hanza” helyettes igazgatóját, Nagy Ferenc, a jókai r. k. magyar iskola kántortanítóját, Mellesné, Sárkány Mária, a jókai r. k.

magyar iskola igazgatónőjét, Bauer Ferenc magyarbéli r. k. magyar iskola igazgatóját, Gödölle Kálmán, a boldogfai r. kat. magyar iskola igazgatóját, Szabó István a zonczi r. k. magyar iskola igazgatóját, a szenci szlovák iskola és zsidó iskola tantestületét és sok más, akiknek nevét nem sikerült feljegyezniem.

Pont 9 órakor megindul a menet a plébániáról az új iskola udvarán felállított oltárhoz, hol a püspöki helytartó nagy papi segédlettel sub infula, főpapi misét celebrált.

A mise végeztével az iskolaszentelés szertartása után a helybeli tűzoltó zenekar az állami himnuszt játsza, majd egy iskolás fiú lép elő s versben üdvözli az új iskolát.

Károly Alajos esperes plébános beszédében rámutat a nap jelentőségére és üdvözli a vendégeket. Gasparik Ignác állami tanfelügyelő az iskolák fontosságát hangoztatja és kifejti, hogy a csehszlovák köztársaságban a magyar kisebbséget tanügyi sérelem nem éri. A püspöki helytartó beszédében a katolikus nevelés fontosságát domborítja ki.

Kovács Alajos, a magyar tanítók egyesületének elnöke szivekbemarkoló, magasszárnyalású beszédével az iskola valláserkölcsi és tudományos hivatását méltatja. Izig-vérig keresztény, magyaros beszéde mély nyomokat hagyott a megjelentek lelkében.

Burián Béla iskolagondnok előadta az iskolaépítés történetét. Már Pázmány Péter, a magyar Cicero idejéből fennmaradt írások bizonyítják, hogy ama helyen, ahol jelenleg az új r. kath. magyar iskola felépült, már abban az időben is katolikus iskola volt és a jelen nemzedék csak a múlt hagyományainak hódolt, amikor az új iskola párját ritkító épületét a jelenlegi helyen állította fel.

Az építőbizottság élén az iskolagondnokkal nagy fáradozással és körültekintéssel hozta össze ama anyagi szükségletet, amely az iskola építésének lehetőségét előmozdította. Lelkiismeretes munkájuk, mindenre kiterjedő figyelmük tudta csak megteremteni azt, hogy a kolosszális épület 869.000 korona építkezési összegbe került a telekkel együtt.

Csizmázia János iskolaszéki tag felszólalása után Burián Antal szülői-bizottsági tag tartalmas beszédében a szülők örömeinek adott kifejezést. Majd egy iskolás leányka köszönte meg azt a nagy áldozatot, amit a szülők gyermekeikért tettek.

A volt iskolanövendékek nevében Poór Ferenc érzéssel áthatott beszédében üdvözölte az új iskolát.

Ezekután Nagy István igazgató meghatva veszi át Gasparik Ignác tanfelügyelő és Károly Alajos esperes-plébánostól az iskola pedagó-

giai vezetését, valamint az új iskolaépületet. Méltó kezekre lett bízva a tudomány új vára, mert ész és szorgalom, erős akarat és kínos rendszeret van egyesülve Nagy Istvánban, kiről méltán mondja, aki csak ismeri, hogy kiváló tanító.

Az ünnepély a pápai himnusszal ért véget, mely után a Sztresnyák-féle vendéglőben izletes ebéd mellett töltöttek néhány kedves órát az iskola barátai, mely alatt ügyes felszólalások hangzottak el.

Az iskola diszítését ez alkalommal is, mint minden más esetben nagy hozzáértéssel és szakavatottsággal Kreknyák Mihály helybeli gazdálkodó végezte.

Október hó 28át mint minden évben ezidén is megünnepeltük a Francziska Otthonba rendezett műsoros est keretében.

Karácsonyra gyermek színházat rendeztünk melynek jövedelméből és az ezalkalommal rendezett gyűjtésből állítottuk fel a szegény gyermekek karácsonyfáját. Ez alkalommal a tanulók édességeket és gyümölcsöt kaptak. Ugyancsak most lett kiosztva 93 pár cipő, 93 pár harisnya, 13 öltöny fiú és 10 öltöny leányruha a rászorultak között.

13. febr. 1935

Gašparik

škol. inšpektor

Február hó 13án meglátogatta iskolánkat az áll. tanfelügyelő, ki az eredménnyel meg volt elégedve.

Március hó 6án a köztársasági elnök Úr születésének 85dik emlékére ünnepet rendeztünk. Ugyanez nap d. u. Bratislavában rendezett ünnepélyt az I. II. III. tanfelügyelőség tanító kara melyen mi is részt vettünk.

Szives visszaemlékezés jelül volt működőhelyemre.

???

17/?. 35. ???????????

Junius hó 27én tartottuk meg az ünnepélyes záróvizsgákat és 28án osztottuk ki az évvégi bizonyítványokat. Ugyanekkor volt Prágában a katolikus kongresszus melyen résztvett az iskola igazgatója.

Juni 29 tartottuk meg a „Tedeumot” melylyel ezen iskolaév az Isten segítségével befejezést nyert.

Dr. Platz Ernőné

Komárom

1935-36. tanév.

A fenti tanévet ünnepélyes „Veni Sankte”-val nyitottuk meg szeptember hó 2án 560 növendékkal.

Oktober hó 28án úgy a községben; valamint az összes iskolákban megtartottuk a nemzeti ünnepet. Mi ez alkalommal az összes növendékeinkkel ünnepélyes szt.miséet hallgattunk 9 órakor. Szent mise után a növendékek az iskola tanácstermében gyülekeztek ahol a nemzeti lobogó előtt tisztelegtek a tantestület tagjaival együtt. Elénekeltek a himnuszokat s utána Nagy János tanító szólt a gyermekekhez, méltatva a nap jelentőségét. Több szavalat és ének szám után az igazgató záróbeszédével az ünnepély befejeződött.

Deczember 23án tartottuk a szegény gyermekek karácsonyfa ünnepélyét a hol 86 gyermek kapott cipőt 10 gyer-

mek egészöltöző ruhát és sapkát 14 leány szintén egészöltöző ruhát. A jelen levő vagy 300 tanuló mindegyike kapott különféle süteményt és almát. A karácsonyi ünnepélyen Kapcza(?) Úr tartott megható beszédet a karácsonyfa jelentőségéről, Fürstenzeller Erzsébet tanítónő pedig egy szép karácsonyi mesét mondott el, a gyermekek karácsonyi énekekkel kedveskedtek. Az ünnepélyen jelen volt a szülőitanács és az iskolaszék tagjainak legnagyobb része.

December hó 26 és 29én a Francziska Otthonban rendeztünk a tanulókkal karácsonyi jótékony célú színelőadást melynek tiszta jövedelme 830 kč 15 fillér volt, mely összeg a fent említett felruházásra lett fordítva. A szindarabot Bauer Károly és Ledenyi Ernő tanítók rendezték.

A felruházásra gyűjtést is rendeztünk melynek eredménye 4066 kč 15 fillér volt és ezen tevékenységben a rk cserkész csapat tagjai vettek részt.

Itt említem meg, hogy januárban megkezdtük a tejakciót is ahol naponként 70-75 szegény tanuló kap meleg tejet, ezen akciót Szetorzó(?) Mária tanítónő vezeti.

November hó 1étől minden vasárnap tartunk népművelődési előadásokat is melyeket igen szép számmal látogatnak a felnőttek. Ezen előadások néha vetített képekkel, néha pedig színelőadásokkal lesznek fűszerezve.

Február hó 12én meglátogatta az iskolánkat az áll. tanfelügyelő aki a vizsgálat megejtése után meglegedését fejezte ki az elért eredményért.

Április hó 19 és 26án a Francziska Otthonban lerendeztük a „Ludas Matyi” cz. 4felvonásos népszínművet a VIIIIdik osztályos tanulókkal melynek tiszta jövedelme 500 kč volt. Sajnos ezen összeget még 189 kč 15 fill tejpénzzel együtt az igazgatói irodába történt betöréskor május 4én az íróasztalból ellopták.

Május 5-én fejeztük be a vasárnapi téli előadásokat. Tartottunk összesen 21 előadást melyek különösen a fiatalság által voltak segítségünkre. 3 előadáson a helybeli rk. cserkészek és az énekkar is segítkezett.

Május 10-én megtartottuk az anyák napját színelőadással egybe kötve, amelyen igen nagyszámmal vettek részt az anyák; de azon kívül mások is.

Az iskola évet június 28-án Tedeummal fejeztük be.

Az év nevezetes eseménnyel záródott, mert Nagy István az iskola érdemdús igazgatója hosszú 40 évi szolgálat után július hó elsején nyugdíjba vonult. Nyugdíjba vonulása alkalmával július 5-én igen szép ünnepélyt rendezett Szenc község lakossága, melyen a hitközség, a község, tanítóikar, a felnőt és mostani tanítványai bucsúztak a távozó igazgató tanítótól.

1936 – 1937. tanév

Az 1936/37 tanévet szeptember 1-én Veni Sancte-vel kezdtük meg, 536 növendékkel. Szeptember 1-én lépett munkába az újonnan megválasztott Csánó István tanító ki Nagy István volt igazgató helyét tölti be. Az iskola igazgatásával pedig az iskolaszék előterjesztésére Nagy Jánost bízta meg az egyházi főhatóság.

Nagy öröm érte szeptember 21-én községünket, mert köztársaságunk elnöke Dr. Benes Eduárd és neje látogatta meg. A község már előző napon zászlódísz-öltött, 21-én reggel pedig kivonult az egész község lakossága sőt a környékbeli falvak is képviselve voltak.

Az iskolás gyermekek a kőhídnál elhelyezett díszkaputól álltak sorfalat az egyik oldalon a szlovák álltak a másikon pedig a rk. magyar iskola növendékei. A község háza előtt elhelyezett emelvényen szlovák és magyar nemzeti viseletbe öltözött lányok várták, akik közül az egyik egy szép rózsacsokrot, másik pedig szállóval telt kosarat nyújtott át. Előkelő vendégeinket a járás nevében az ábrahám plébános úr, a község nevében pedig Heringes Sándor bíró és Szutorisz Jelomír (?) jegyző üdvözölték. Elnök urunk fogadásánál jelen volt a járás főnök úr, valamint a tanügyi hatóságok

részéről Gasparik Ignác tanfelügyelő úr. Elnök urunk majdnem fél óráig tartozkodott Szenczen, majd autón Trnavába ment.

Október 28-án az állami ünnepen úgy a község, mint az iskola ünnepet tartott. Az iskolai ünnepélyt október 27-én tartottuk délelőtt, melyen Ledényi Ernő szólott az ünnep jelentőségéről, majd több szavalat és énekszám hangzott el, amelyet egyes növendékek és az iskola énekkara adott elő. Este a község tartotta meg az ünnepélyt, melyen szlovák beszédet Verner áll- isk. tanító a magyar beszédet pedig Csánó István rk. iskolai tanító tartotta. Az ünnep egy szlovák és egy magyar I. felv. színdarabbal záródott.

November 15-én kezdte meg tantestületünk közművelődési előadását az iskola (?)termében, melyeket a tanév (?) minden vasárnap megtart. Az előadások tárgya irodalmi, gazdasági egyéb közművelődési célt szolgáló felolvasás vagy szabad előadás, továbbá ének szavalat, monolog, szavaló kórus, egy felv. színdarabvetített képek, stb.

December 23-án iskolánk karácsonyfa ünnepélyt tartott. A szépen feldíszített karácsonyfa az iskola előcsarnokában volt felállítva, rajta alma, dió, cukorka. Alatta pedig a szegény tanulók részére elkészített ajándékok. Ez alkalommal 82 szegény tanulót láttunk el cipővel és harisnyával, 12 fiú és 14 leány gyermeket ruhával. Kiosztásra került még sapka, meleg alsó ruha, és egyéb szükségleti cikkek. Mindez körül-belül 4000 Kč értékben.

December 26 és 27-én színelőadást rendezett az iskola melyen Szabó János „Betlehem Angyala” c. színdarab került bemutatásra. A színdarab igen szépen sikerült és 1671 kč tiszta jövedelmet hozott.

A közművelődési előadásainkat április 15-én fejeztük be.

Május 12-én tartotta iskolánk tanácstermében és a hozzá csatolható osztályban a Sz.Á.M.T.E. bratislava III. körzete az évi rendes közgyűlését, melyen mintegy 120 magyar tanító vett részt. A közgyűlés után növendékeink Ledényi Ernő vezetésével 3 szólamú népdalokat énekeltek, míg Fürstszeller Erzsébet és Turcsányi Erzsébet vezetésével egy-egy magyar és rokókó táncot mutattak be. Mind a három szám nagy tetszést keltett az összegyűlt kartársak körében. A gyűlésen jelen levő tanfelügyelő Urat és a kartársakat a hitközség nevében pedig Szutovics Jelomír (?) jegyző üdvözölte.

Az iskolaévet júni 28-án Tedeummal fejeztük be.

1937 – 38 tanév

Az 1937/38 tanévet szept. 1én nyitottuk meg, 524 tanulóval. A gyermekek tanítóik vezetése mellett a templomba vonultak fel, hol ünnepélyes mise és Veni Sankte volt.

Szeptember 26án a szenci esperesi kerület magyarsága kath. napot tartott Szencen. Gyönyörű napsütéses szeptemberi nap volt. A piactéren felállított tábori oltárnál ½ 10 órakor kezdődött meg a mise, melyen körül-belül 8000 ember vett részt. Mise után Hladúr Ágoston szt széki tanácsos a kath. akcióról, Dr. Horváth István a kath. sajtóról. Király József a kath. iskolákról, Gellák Adrien nők a katholicizmusban, a befejező beszédet Gregorovits Lipót plébános mondotta. Ebéd után felvonult az egész egybegyűlt közönség a templomterre hol az ujjonon felállított kálváriát szentelték fel. ½ 4 órakor az iskola udvarán szabadtéri előadás volt, amelyen a község ifjúsága és az iskolás gyermekek szórakoztató előadást tartottak.

Szencen voltam 1937 okt 10én és szavaltam az szerető hívek között, hogy a falak is majdnem olvadoztak és megint bebizonyosodott, hogy: jó szeretni!

Mécs László

Október 28án ünnepelte meg iskolánk köztársaságunk fennállásának 19. évfordulóját, mely alkalommal Heringes Lajos tanító ismertette az iskola növendékei előtt az ünnep jelentőségét. Az ünnepélyen több ének és szavalat hangzott el. Este a község ünnepelt amelyen iskolánk Ledényi Ernő beszédével és tánc számokkal vett részt.

Mély gyász borult szeptember 14én egész Köztársaságunkra, mert szeretett elnökünk, köztársaságunk megalapítója T. G. Masaryk meghalt. Iskolánk ez alkalommal gyász ünnepélyt rendezett, majd a temetés napján részt vett a gyász. istentiszteleten, utána pedig rádion hallgatta végig a Prágába lefoly gyászünnepségeket. Fenkölt lelkű Elnökünk emléke örökké élni fog sziveinkben.

Nov. 14én kezdtük meg iskolánknál a téli hónapok „Népművelődési előadásait”, melyeket folytatólagosan minden vasárnap megtartunk. Az előadások tárgya irodalmi, gazdasági és egyéb

közhasznú előadás, valamint énekek, szindarabok, szavaltatok amelyek a szórakoztató részt képezik.

December 24. karácsonyfa ünnepélyt tartottunk, mely alkalommal 72 pár cipőt és 16 öltöny ruhát osztottunk szét a szegény tanulók között, valamint almát, élelmiszert és sok cukorkát. A kiosztott ajándék értéke 4270,70 kč.

Január 4én főt. Károly Alajos esperes úr tartotta 50 éves áldozópapi jubileumát, mely öt megillető gyönyörű ünnepek között folyt le.

Január 3án este fáklyás és lampionos menet vonult a plébánia elé, ahol a zenekarok vezetésével az egész község lakossága részt vett. Utánna a Francziska Otthon dísztermében az egész község és az egyesületek vezetői tisztelegtek az ősz jubiláns előtt, átadva a szép ajándékokat. Másnap ünnepi istentisztelet volt és utánna áldás. Az ünnepélyt díszbéd fejezte be. Az előkészítő bizottság határozata szerint Károly Alajos képét kifüggesztették az iskolába.

A közművelődési előadásokat 1938 április3án fejeztük be. Az előadásokat nagyban emelte az újonnan beszerzett vetítógép, mert így képekkel tudunk minden előadást világosabbá és szemléltetőbbé tenni.

Május 29én iskolánk Gyermek dalos ünnepséget rendezett, melyen a mi iskolánk tanítóin kívül a rétei rk. és ref. és boldogfai és magyarbéli iskolák tanulói vettek részt mint szereplők. Az iskola udvarán elhelyezett emelvényen folyt le az ünnepély, az udvart majdnem teljesen megtöltötte a nagyszámú közönség, mely lelkes elismeréssel adózott a szereplőknek akik a magyar dal és tánc művelésében ily szép előmenetelt tanusítottak. A magyar népdal művelése már csak azért is igen fontos, mert a mai idők fiatalsága a jazz sláger és egyéb nekünk teljesen idegen dalokat éneklés és így megfeledkezik az apáink által örökségbe hagyott és általuk művelt a magyar nép lelki életét visszatükröző népdalról. A szenci ünnepély után dalosaink júni 5én Rétén, 16án Magyarbélien és 19én Boldogfán ismétlik meg az előadást.

1938. június 20-án az iskolát meglátogatta Dr. Višňovský Miklós, egyetemi tanár, központi tanfelügyelő.

Az iskolaévet júni 22én fejeztük be.

1938/39 tanév

Az 1938/39 tanévet szept. 1én nyitottuk meg 554 tanulóval 8 törzs és 4 párhuzamos osztálylyal. A tanévet ünnepélyes istentisztelet és Veni sankte előzte meg amelyen a gyermekek teljes számban vettek részt. Szeptember 14én a tanfelügyelő Úr rendelete alapján Dr. Masaryk Tamás volt elnök elhunytáról emlékeztünk meg a tanítás keretében. Szept. 24én igen mozgalmas napra virradtunk, mert a köztársaság általános mozgósítási parancsot adott ki, s így tantestületünk tagjai közül is ketten bevonulnak. A tanulás az iskolában igen lanyhán folyik mert az állandó háborus hírek következtében a szülők kifogják gyermekeiket különösen a felsőbb osztályok tanulóit. Október 13án megszállja községünket egy ezred katonaság, mert az előző nap estéjén a lakosság magyar nemzeti színű zászlóval vonul fel a községháza elé és ott elénekelte a magyar himnust. Az ezred katonái természetesen a magyar tannyelvű rk. iskolát is le foglalják és így a tanítás egész november 7ig szünetel. Nov. 7én amikor az iskolából a cseh katonaság kivonul megkezdjük a tanítást, de már tudva azt, hogy visszatérünk szerető édesanyánkhoz a mi kedves Magyar hazánkhoz a tanítás leginkább a titokban való előkészületekből áll, amelyet a mi magyar honvédeink fogadására teszünk. November 10én reggel 10 óráig vannak bent községünkben még a cseh csapatok és hiába kérjük a parancsnokságot, hogy a d.u. 2kor történő fogadtatásra az előkészületeket megtehessük, arra engedélyt nem ad. Már itt is ott is megjelenik egy-egy magyar zászló, de azt azonnal el kell távolítani, mert a csehszlovák katonaság azzal fenyegetőzik, hogy sárba tiporja és löni fogja a lakosságot, tisztjeik pedig semmi féle felelőséget nem tudnak vállalni a legénység tetteiért. Végre 10 óra után megindulnak a lovasok a gyalogság teherautókra száll és fegyverüket lövésre készen tartva hagyják el örökre községünket. Ugyan ebben a pillanatban jelenik meg a templom tornyán a nemzeti színű zászló, s nem telik

Dr. Bárdos István VIII. kir. áll. Zrinyi Miklós gimn. hittanára.

Budapest.

Az iskola egykori növendéke hálás szeretettelés kegyelettel gondol egykori kedves tanítóira és nevelőire.

Szencz 1938. nov.15-én, a magyar feltámadás örvendetes napjaiban.

el félóra a község már zászlódíszben, a lakosság örömujongva hömpölyög az utcán s még a haragosok is megbékülve egymást szeretettel köszöntik és ölelik. 12 órakor fut be az első magyar autó amely két magyar honvéd tisztet hoz és azok jelentik, hogy d.u. 3 órakor érkeznek meg a magyar csapatok. 1 órakor már tele a község magyar ruhába öltözött lovasokkal és leányokkal akik a csapatok fogadására készülnek. A percek lassan telnek s végre 3 órakor bevonul a honvédség a lakosság óriási lelkesedése, éljenzése és öröm ujongása közepette a község háza előtti térre. Itt a parancsnokló ezredes Urat előbb egy kisleányka üdvözli, majd Őfelsége Albert kir. herceg Urnak nyújt át egy leány hatalmas virágcsokrot. A nemzeti tanács nevében Ūrge István Szenc község nevében pedig Károly Alajos esperes plébános Ūr tart üdvözlő beszédet. Ugy a felséges Ūr, mint az ezredes köszöni meg azután a szives fogadtatást és a lakosság szűni nem akaró éljenzése és örömrivalgása között a katonaság végtelen sorai tartanak szép felvonulást. Az ünnepség befejezése után az egész ünneplő közönség a templomba vonul, ahol hálaadó isteni tiszteletet tart, és hálát ad az Istennek azon mérhetetlen ajándékért, hogy 20 évi elnyomatás után ismét vissza vezérelt bennünket a mi édes magyar hazánkhoz.

1938. dec. 2. „ Dum spiro, spevo!” ???

????

Mint minden évben ugy ezidén is megtartotta iskolánk a karácsonyfa ünnepséget, csak, hogy ezidén a jó Isten segítségével sokkal díszesebb, gazdagabb és nekünk édesebb volt a szeretet ünnepe, mert hisz az 20 évi elnyomatás után az első magyar karácsonyt ünnepeltük. A szokásos hatalmas karácsonyfa tele volt csillogó édességekkel s alatta most már nem csak a mi ajándékaink, hanem „ Magyar a Magyarért” akció ajándéka is ott díszlett úgy hogy növendékeink közül a szegény sorsúak majdnem kivétel nélkül kaptak ajándékot. Így kiosztásra került 85 pár cipő, 27 öltöny ruha a szenciek adakozásából. A magyar a magyarért akció pedig kb. 20 öltöny ruhát és cipőt sok-sok édességet és könyvet osztott szét növendékeink között. A népművelődési előadásainkat szorgalmasan folytattuk ezévben is, és kb. 15 vasárnap tartottunk ismeretterjesztő előadá-

sokat melyeken sokszor igen szép számú hallgatóság vett részt.

Megünnepelte iskolánk az első szabad márc. 15-ikét is nagy lelkesedéssel és gyönyörű programmal. Délelőtt isteni tiszteleten vettünk részt, onnan az iskola tanácstermébe jöttünk ahol ismertettük 1848 márc 15-ének jelentőségét, majd énekek, szavatok, táncok és egyéb szórakoztató előadások után a magyar zászló előtt tisztelgett iskolánk tanuló ifjúsága. Délután a községháza előtt volt nagy ünnepély, melyen az egész község lakossága részt vett.

Az év folyamán iskolánk növendékei majdnem 200 tanulóval szaporodtak meg, mert az itt lévő szlovák elemi és polg. iskolát tanulók hiányában bezárták és helyébe áll. magyar gimnáziumot és kereskedelmi akadémiát valamint 2 éves kereskedelmi tanfolyamot állítottak. A tanítás ez iskolaévben 45 napig szünetelt mert iskolánkban előbb cseh majd később magyar katonaság volt elhelyezve. Az iskola évet 1939 júni 7-én fejeztük be, 12, 13,14-én tartottuk meg az évfárá vizsgákat, 15-én pedig hálaadó isteni tisztelet és évfárá ünnepélyt tartottunk.

1939 júli 31-től, augusztus 6-ig tartotta Angyal János kir. tanfelügyelő Dr. Sonus (?) Lajos az egri kat. tanító képző intézet igazgatója és Vitéz Derencsényi Miklós az egri tanítóképző gyak. isk. tanítója az átképző tanfolyamot, amelyen a Szenc környéki tanító testületek vettek részt. Az igaz szeretettől áthatott és bámulatos tudás és felkészültségről tanuskodó előadásokat minden résztvevő áhítatos figyelemmel hallgatta végig és tudásban meggyarapodva távoztak Szencről, hogy megfigyeléseiket otthon értékesíthessék.

Angyal János

kir. tanfelügyelő

Tudja Isten, hogy az a lelkes magyarság és igazi nemzetnevelői szellem, amely a Kisalföld tanítóságát áthatja, az egész magyar életet megtermékenyítve, s népünk életterét tovább bővítve az ezeréves határok irányában.

Sonus Lajos dr.

egri érseki tan. kép.int. igazgató

Az az érzésem és meggyőződése, hogy a szenci tanítói tanfolyam ölelkezés volt; a Kis-Alföld és az Anyaország tanítóságának lelki ölelkezése. Fakadjon ennek az ölelkezésnek nyomán sok jó sokat szenvedett édes hazánk javára és boldogítására.

Vitéz Derencsényi Miklós

egri érseki tanítóképző intézeti

gyak. isk. igazgató. tanító

1939/40 tanév

Az 1939/40es tanévet szept. 4én a Sztlélek Isten segítségül hívásával kezdtük meg, 685 tanulóval, de még körül-belül 80 tanulóknak akik a felsőbb osztályokba járnak nincs beírása. A tanév elején csak 9 tanerőnk van otthon Ledényi Ernő, Csánó István és Nagy István katonai szolgálatot teljesítenek.

1939, szept.15.

Serédi Jusztinián

bíboros hercegrímás.

Szeptember 15én hercegrímás ő eminenciája osztotta ki Szencen a bérmálás szentségét, mely alkalommal iskolánkat is meglátogatta. Ugyancsak e napon nevezte ki Károly Alajos esperes Urunkat címzetes kanonokká.

Október 6án iskolai ünnepélyt tartottunk, melyen Csánó István tanító emlékezett meg a 13 aradi vértanúról. A szépen sikerült ünnepély műsorában az ünnepi beszéden kívül énekek és szavaltatok szerepeltek.

Ez évi karácsonyi segélyakciónk a szűkös viszonyok miatt nem volt igen gazdag, de azért a legszegényebb gyermekek részére mégis sikerült 50 pár cipőt, 4 öltöny ruhát és 16 pár cipőtálpalást adnunk. Karácsonyfánk is szegényesebb volt, de annál több szeretettel és melegséggel nyújtottuk azt az arra szoruló szegény gyermekeknek. A karácsonyi szindarabot ezidén Nagy István tanító rendezte, mely 127 p. 76 fill tiszta jövedelemmel járult hozzá a szegény gyermekek felruházásához. Iskolánkban 1940 január 29től február 20ig a szigorú tél miatt szünetelt a tanítás, mert nem volt szenünk, bár a szükséges mennyiséget úgy mint minden évben bekészítettük. A nagy tél iszonyú károkat okozott úgy a gyümölcs és szőlőkben valamint az őszi aratásokban is. A gyümölcsfák különösen a barack és őszibarack fák 70 %ba kifagytak. Iskolánkat január 22én látogatta meg Angyal János kir. tanfelügyelő, majd később Klein István körzeti iskola felügyelő. Mindkét látogatás alkalmával felvett jegyzőkönyv az iskolában elért szép eredményről tesz bizonyosságot. Március 15én a nemzeti ünnepet szép ünnepség keretében tartottuk meg. Ünnepi mise után nagyszámú közönség jelenlétében az iskola tanácstermében gyűlt össze a tanulóserég és a közönség. Az ünnepség a Hiszekeggyel kezdődött, majd Jungkőnig Sarolta tanítónő méltatta az ünnep jelentőségét. Több hazafias ének, szavaltat hangzott el, amelyek közül Nagy István Kodály dalai arattak igen nagy tetszést. Majd magyar táncok és énekes (?) és befejezésül egy hazafias szindarab következett.

Láttam 1940. IV. 19

Jeszenszky Kálmán

főesperes

Április 19én Jeszenszky Kálmán Esztergom egyh.megyei főesperes úr látogatta meg iskolánkat, végig nézve az osztályokat és a bennük folyó munkát megelégedését fejezte ki a látottak felett.

Május 12én Nagy István, Ledényi Ernő és Csánó István tanítókat katonai szolgálatra hívták be, akik az évvégéig nem jöttek haza és így osztályaikat felváltott tanítással kellett helyettesíteni. Május 25én nagy gyász érte is érte iskolánkat. Ritter Antal aki 28 évig működött a szenci rk iskolánál váratlanul meghalt. A gyász hír úgy a tantestület mind a község lakói közt megdöbbenést és mély részvétet keltett. Holt testét a lakásáról az iskola előcsarnokába hozták és itt ravatalozták fel. Temetése mely május 27én volt, az egész község és környék részvétele mellett folyt le. Emlékét úgy az iskola növendékei mint a tantestület tagjai szívükbe zárják és megőrzik. Az évvizsgák június 10, 11, 12. én voltak, mégpedig I. I-II. II. III. fiú oszt. 10én III leány IV. fiú IV leány V fiú 11én V leány VI. VII. VIII. osztályok pedig 12én amikor a kerületi esperes Luzuin István esperes és Klein István isk. felügyelő is meglátogatta a vizsgázókat. 15én tartottuk meg az évvizsga ünnepélyt amikor az értesítő könyvecskéket is szétosztottuk; iskolánkba az év folyamán 726 tanuló volt beírva akik közül 40 az év folyamán eltávozott és így az évet 686 tanulóval zártuk be.

1940/41. tanév

Szeptember 2án kezdtük meg az 1940/41 évi pótbéírásokat, a tanítást pedig szept. 5én. Ez a tanévünk is úgy látszik sok zavarral és mulasztással fog eltelni, mert még a múlt év május 12én katonai szolgálatra behívott három tanerőnk és Ritter Antal helyébe megválasztott Ritter Irén nem foglalták el állásukat. Az előbbieket Erdély egy részének visszafoglalásában vesznek részt, Ritter Irén választását pedig az egyházi főhatóság még nem hagyta jóvá. Így tehát 12 tanerő helyett csak nyolcan kezdjük meg a tanítást pedig a tanulóink száma 645. Osztályaink túlszűfoltak. Örvedetes esemény képpen jegyzem fel, hogy végre a bécsi döntés értelmében Erdély egy részét harc nélkül vissza kaptuk és így katonai szolgálatra bevonult tanerőink okt 10én ismét munkába állhatnak. Október 6án mint minden évben úgy ezidén is gyász isteni tisztelet és iskolai ünnepség keretében ünnepeltük meg, megemlékezvén hazánk vértanúiról akik 1849 évben haltak vértanúi halált hazánkért. Október végén doktor Szalay kir i. tanf. tett rövid látogatást iskolánkban, és innen a környék iskoláit is meglátogatta. Célja inkább a környék iskoláinak felülvizsgálása.

Dec. 23án tartottuk meg a szokásos karácsonyfa ünnepségünket mely alkalommal a ragyogó karácsonyfa édességein kívül 60 pár cipőt, 10 öltöny fiú és 5 öltöny leány ruhát osztottunk szét az arra szoruló szegény gyermekek között.

Dec. 26 és dec. 30án iskolánk növendékei karácsonyi színelőadást rendeztek. A szépen sikerült színdarabot Nagy István és Ledényi Ernő tanítók tanították be. Tiszta jövedelme 879,12 pen, mely összeget részben a karácsonyfára, részben pedig iskolai kertünk tavaszi munkáira és kiadásaira fordítottunk. Mint megemlítendő eseményt jegyzem fel, hogy az 1941 év február 1 - 15ig a tanítás szünetelt, mert iskolánk tanerői népszámlálással voltak elfoglalva. Márc. 1én a három fiatal kartársunk ismét bevonult katonai szolgálatra. Nagy István, Ledényi Ernő Galántára, Csánó István pedig Győrbe. Osztályaikat szétosztottuk.

Február 27én Klein István iskolafelügyelő tett látogatást iskolánknál. Két napos látogatása alatt végig mérte az összes osztályban folyó tanítást s a záró értekezleten megelégedésének adott kifejezést a tanítás és nevelés körül észlelt tapasztalatairól. Ugyan csak márc. 3án jött bucsú látogatásra Angyal János kir. tanfelügyelő, mert az érsekújvári körzetből Kecskemétre helyezték át. Fájó szívvel vettünk tőle bucsút, mert rövid itteni működése alatt sok szeretettel irányított bennünket a nevelés és tanítás nehéz munkájában.

Márc. 15ikén az ünnep méltóságára való tekintettel ünnepelte meg iskolánk, Délelőtt 9 órakor istenitiszteleten vettünk részt, majd ezután visszatérve az iskolába a zászló előtti felvonulás után szép és lélekemelő ünnepélyt rendeztünk, melyen Csánó István tanító méltatta a nap jelentőségét. Május 20án tartotta meg iskolánk kirándulás keretében a madarak és fák napját. A Feketeviz mellett a malomszigeten töltöttük a délutánt, hogy a gyermekek a tanulás mellett szórakoztak is. Hat heti átképző tanfolyam után tanítóink visszajöttek mint hadapród őrmesterek. Az évvizsgálatokat júni 9-10-11én tartottuk meg; mely után 3 napi beírás volt. A tanévzárás értesítőkönyvecskék kiosztása, valamint a rajz és kézimunka kiállítás szétosztása júni 15én volt megtartva. Beiratkozott az 1940/41 tanévben 670 tanuló, kik közül többen elköltöztek, de helyettük azért mások jöttek is. A tanévet 648 tanulóval végeztük.

1941/42 tanév

Az idei évet úgy mint az eddigieket is „Veni sancte”-val kezdtük meg a törvényesen előírt napon szept. 4én. Az eddig beiratkozott tanulók száma 564, de még több mint száz tanulónk nincs beírva. Az ezidén kiadott új tantervet iskolánkra nézve mint nem kötelezőt ez ideig nem vezettük be, hanem a régi tanterv szerint kezdtük meg a tanítást. November 18án iskolánkban a környék tanítósága gyűlt össze, hogy Dr. Takács Gyula tanfelügyelő vezetésével az új tantervet tanulmányozza. November 22-től kezdve áttértünk az egyhuzamos tanításra és így naponként csak délelőtt egyes osztályok d.u. 1 óráig tanítanak.

November 30án szomorú hír érkezett, hogy főtisztelendő Luzúra István kerületi tanfelügyelő Nagyfödemesen meghalt. A mindenki által tisztelt és szeretett tanító tetemét dec 1én helyeztük örök nyugalomra a nagyfödemesi temetőbe.

Dr Keresztúry Miklós

Dr Ignán Károly

pápai kamarás, miniszteri

pápai kanonok, min. liktor

tanácsos IX/21. 941

Dr Jeresztocyt Miklóst pápai kamarás látogatta meg a tanév elején iskolánkat, akit mint iskolánk és egyházközségünk jótevőjét tiszteltünk. Ugyan csak ő a törlesztésre szánt összegben kívül egy szép gramofont és lemezeket is adott iskolánknak amit az egyházi ének tanításánál nagyon jól fel tudunk használni. Dec 24én karácsonyfa ünnepélyt tartottunk amelyen mint minden évben, úgy ezidén is a díszes és ragyogó karácsonyfán kívül 54 pár cipőt 15 öltöny ruhát, sapkát, és meleg holmit osztottunk szét a gyermekek között. Az ezidei szigorú tél (30°-35°) iskolánkat is bezárásra kényszerítette, mert nem volt elegendő szénünk azért 18 tanítási napon át szünetelt a tanítás. Márc 15ikén a rendes keretek közt ünnepeltük, beszédet és oktatást az ünnep méltatására Bauer Károly tanító mondotta. Ápril hó 5én Ledényi Ernő, Csánó István és Nagy István tanítók behívót kaptak katonai szolgálatra, de Nagy István mint létszámfeletti hazajött, Csánó és Ledény május hó végén mentek ki az orosz harctérre, ahol részt vesznek édes

hazánk védelmében. Nagy István juni 12-én újabb behívás folytán szintén az orosz harctérre ment és így mind a 3 fiatal tanerőnk mint zászlósok vannak kint a fronton. Növendékeink a fronton levő honvédekkel állandó levelezésben vannak. Nagy örömet okoz nekik, hogy a front katonák oly gyakran válaszolnak tábori lapjaikra, amelyekből kivesszük, hogy a honvédeknek is örömet okozunk azzal, hogy szeretettel gondolnak rájuk az otthon levők. Munkánk az iskolában a nagy világgégés közepette is szorgalmasan folyik mert, hisz távol tőlünk, mi csak legfeljebb a gazdasági téren érezzük a háború hatását. Ennek enyhítésére is elkövetünk mindent, hogy enyhítsük és pótoljuk a hiányzókat. Így iskolánk majdnem az egész év folyamán tej és kenyérral látta el növendékei közül azokat (kb. 130 tanulót), akik arra rászorultak, sőt ruhát és cipőt is osztott ki a szegény sorsú gyermekek között. A záróvizsgákat június hó 18-19-én tartottuk meg, az évvizsgát pedig a tedeummal juni 20-án. Tanulóink létszáma az évvégén 623.

1942/43 tanév

Az 1942/43 tanévet csökkentett tanítói létszámmal kezdtük meg az előírt napon szept 3-án. Tanulóink mindnyárt az évelején elvégezték az előírt éveleji gyónást és áldozást. Az ez évben beírt tanulók száma 600 akik közül 9 évközben elköltözött Szencről, egy meghalt, s így a tanévet 590 tanulóval zártuk. Az évet jó eredménnyel elvégezte 538 tanuló, osztályt ismételt 32, és 22 javítóvizsgára van utasítva. Tanítóink közül Ledényi Ernő, Csánó István és Nagy István az orosz fronton tesznek katonai szolgálatot, Bauer Károly pedig katonai kiképzésen van Győrben. Ledény Ernő aug. hóban megsebesül, kézlövessel kerül kórházba és 1943 febr 1-én lép szolgálatba, mint rokkant. Bauer Károly okt. 3-án leszerel és szolgálatba lép. Nagy István november közepén jön haza a frontról szabadságra. Két hét múlva visszamegy és dec 15-én mint létszámfölöttit szabadságozóják s 1943 január 1-én szolgálatba lép.

Csánó István február elején jön haza szabadságra, vissza azonban csak márc végén mehet a megindult nagy orosz offenzíva miatt. Junius végén kerül haza, leszerel és elfoglalja állását, de már ez évben nem vesz részt a tanításban.

1942/43 tanév első iskolai ünnepe okt. 6. az aradi vértanúk emléknapja. Növendékeink istenítiszteleten vesznek részt, mely után Bauer Károly méltatja okt. 6 jelentőségét, ide vonatkozó ének és szavaltat számok mélyítik el növendékeink lelkében a szabadságharc hőseinek emlékét.

Dec. 24. karácsonyfa ünnepélyt tartunk, melyen a karácsonyfán és a rajta levő édességeken kívül 50 pár cipőt 18 öltöny ruhát osztunk ki a szegény tanulók, főleg azok között kiknek szülei a fronton vannak.

Márc. 15. Az előírt hazafias ünnepélyt tartjuk meg, előbb szép színes műsorral itt az iskolába, azután a Franciska Otthonban a felnőttek részére.

Madarak fák napját kirándulás keretében tartjuk május 23án Ledényi Ernő mesészerű előadása a fák és madarak hasznáról azok kiméletéről és gondozásáról mind végig leköti a gyermek figyelmét.

Május 16. Szenc és környéke iskolái nagyszabású dalos ünnepélyt rendeznek Szencen az iskola udvarán. Az ünnepély célja mint azt Nagy János ig. tanító megnyitóbeszédében kifejti a magyar dal és ősi játékok ismertetése, megkedveltetése és a már nagyon elterjedt sláger és jazz zene és dal kiszorítása a magyar lélekből. Az ünnepélyen résztvesznek Szenc, Magyarbél, Dunaújfalú, Sáp, Hegysúr, Borsa, Jóka, Királyfa, Réte, Zonc, Jánosháza iskolái. Az említett iskolák közös karában 350 tanuló ajakán csendül meg a magyar dalköltészet legszebb alkotása a magyar népdal, majd az iskolák külön-külön mutatják be az év folyamán elért eredményeiket. Népies játékok és táncok tarkítják a műsort, melyek közül a Diszpalotás, Toborzó, Luzsaly? és tánc aratnak nagy tetszést. Az ünnepély Dr Zalai Ernő kir. tanf. zárja be megköszönve a tanítók fáradságát és a több mint 1000-1200 főnyi közönség figyelmét. Az éresekújvári tanfelügyelőség körzetében dalos ünnepélyt tarott még Vágselye és Galánta. Szomorú kötelességet teljesíték amikor megemlékezem Károly Alajos esperes kanonok urunk haláláról 1942 októberében. Halála nem csak iskolánknak, melynek igaz lelki nevelője, növendékeink szerető szívé atyja, tanítóinak igaz és szerető barátja volt, okozott nagy fájdalmat és veszteséget, hanem Szenc egész lakosságának felekezeti különbség nélkül. De megmutatta a környék is hogy mennyire becsülte tisztelte és szerette őt, azzal, hogy nem volt község a környéken melynek lakói teljes számmal ne vettek volna részt temetésén. Jó lelke találjon az Isten előtt jutalmat mindazokért a nagy és fáradságos földmunkákért, amelyeket életében községünk és embertársai javára művelt.

Új plébánosunk 1943 februárjában kapta meg kinevezését, ki Dr Petheő Károly vala szenci káplán. Az évvizsgák júni 4, 5én voltak meg, a tanévet pedig Tedeummal június 9én.

1943/44 tanév

Az 1943/44 tanévet a m. kir. vallás és közoktatási miniszter úr rendeletére szept. 25én kezdtük meg. A tanulók tanítóik vezetésével isteni tisztelettel kezdték meg az évet. Az alsó fokozat tanulói azonnal, a felsőbb fokozat okt lén.

Tanulóink éveleji száma 516. Tanítóink közül Poór György katonai szolgálatot teljesít, a neki kiosztott osztályt visszatéréséig Fürstenzeller Erzsébet osztályösszevonással vezeti. Okt 6ikán méltóképpen emlékeztünk meg az 1848/49es Szabadságharc vértanúiról.

1943 okt. 10én tartotta községünk az 1914/18as világháborúban elesett hősök emlékművének felavatását, melyre már a most folyó háborúban hazájukért életüket áldozott négy szenci hősihalott neve is rákerült. Az emlékmű felállításának története hosszú, amint a megvalósítás mostanáig való elhuzodásából is látható. Már az első világháború befejezése utáni években megindult a gyűjtés és adakozás a hősi emlékmű felállításához szükséges összeg előteremtéséhez és ez 1937 évben már annyira növekedett hogy a munkálatokhoz hozzá lehetett fogni. Az alapot el is készítették de a szobormű felállítása elhuzodott. A csehszlovák állam megszűnése után más szobrásznak adták át a munkálatokat, aki a már kész talapzatot nem találta alkalmasnak s azért azt beásva a földre ujat készítetett. Az újabb világháború 1939ben történt kitörése, részben anyagihiány, részben munkás hiány miatt ismét eltolta a leleplezés idejét, végre 1943 okt. 10én leplezték le az elkészült hősiemlékművet. A szobrot Ruff András művész készítette, az avatóünnepség sorrendje a beragasztott meghívón látható.

1943 dec 25én tartotta meg iskolánk a szokásos karácsonyfa ünnepélyt, melyen sok szegény gyermek, de különösen a hadba vonultak gyermeki kaptak cipőt, ruhát, tanszert és egyéb karácsonyi ajándékot. Körülbelül 50 pár cipőt ugyanannyi talpalást 25 öltöny ruhára való szövetet, szvettert, harisnyát, kesztyűt osztottunk szét. Az erre szükséges pénzt, mely majdnem 4000 pengőt tett ki részben gyűjtésből, részben adakozásból és a karácsonyi szindarab jövedelméből gyűjtöttük össze.

Dec 26. és január 1én rendezte meg iskolánk a szokásos karácsonyi színelőadását. Színpadra került: Idő és gyermekei c. mesejáték, 150 szereplővel. A korszerű szépen betanított és gyönyörű díszleteivel kiállított darab osztatlan elismerést váltott ki és szép anyagi sikert hozott, mert tiszta jövedelméből a karácsonyi felruházáshoz 696 rP. adtunk. Katonai szolgálatra bevonult 1943 nov. 10én Nagy István, 1944 január 1én Bauer Károly. Helyettesítésük osztályösszevonással folyik.